46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 336 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՄԱՅԻՍ 21 ՅՈՒՆԻՍ 3 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՍԷՖԷՐ. 21 ՄԱՅԻՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալաթ Սկի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزتەدر
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

"ՅՈՒԱՅՈՒՄՆԵՐ' ԲԱՐՁԷՆ„

Վաղը պիտի սկսիմ հետաքրքրել ընթերցակ մը բարիզի մեր նոր թղթակցէն որ խոստացած է շաբաթական հաղորդակից ընել «Մանզումէ»ի ընթերցողները՝ Ֆրանսայի ոսանցին մէջ անցած դարձած օրուան նշանաւոր դէպքերուն եւ անցիւրուն, վերջապէս կարելի եղած չափով տեղեկացնել մեզի՝ Ֆրանսայի արդի վատորական շարժումը եւ կեանքը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԼԷՐՄՈՅԻ ՁՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ժամանակէ մը ի վեր մոռցուած կը թուէր անգլիական յարաբերութիւնները մտերմութիւնը Ֆիալէրմոյի մէջ փոխանակուած այցելութիւնները վերանորոգեցին հին յիշատակները։ Իտալիոյ վեհապետը և վեհապետուհին՝ առիթ չեն կորսնցներ հաճելի ըլլալու իրենց ժողովուրդին, Սիկիլիոյ գիւղատնտեսական ցուցահանդէսին բացումն ալ ներկայացին ամբոխին։ Բայց յայտնի է թէ այդ հանդէսը որքան չեղ որքան ժողովրդական և որքան ալ 150,000է աւելի Իտալացիներու մասնակցութեան արժանի եղած ըլլար, կարծես ընտանեկան խնճոյքի մը առիթէն դուրս չպիտի ելնէր, եթէ միջազգային տարբ մը նոր փայլ մը տուած չըլլար կատարուած արարողութեանց։ Զորս մարտանաւերէ բաղկացած և ծովակալ Ուիլլզնի հրամանատարութեան տակ գտնուող Միջերկրականի անգլիական բաժինը խարիսխեցուցեալ Բալէրմոյի նաւահանգստին մէջ, բարեւեց քաղաքին ամրոցները։ Ծովակալը թագաւորական դղեակն ալ երթալով՝ ողջունեց Իտալիոյ թագաւորն ու թագուհին՝ յանուն բրիտանական կառավարութեան և ժողովուրդին։ Վերջին պահուն կ'իմանանք ալ թէ թագաւորը փոխադարձ այցելութիւն տուեր է անգլիական հրամանատարին «Ռամիլիա» զրահաւորին մէջ, ուր ժամի մը չափ մնալու պատիւն է ըլլար բրիտանական ծովային զօրութեան։ Այս մէկ ժամը սովորական հանգամանք չունի, քանի որ յայտնի է թէ՝ Վիքթոր Էմմանուէլ միմիայն արարողական ձեւակերպութիւն մը ընել չէ ուզած, մանաւանդ որ ինքը վեհապետ մը և դիմացինն ալ պարզ ծովակալ մը է։ Յարդ Վիլհէլմ Բ. միայն երկար այցելութիւններու օրինակը տուած է, յաճախ երկար տեսակցութիւններ ընելով Պէրլինի դեսպաններուն հետ։ Վերջապէս ստիպուած ենք ըսելու որ Իտալիոյ թագաւորին ներկայութիւնը Ռոմիլիոի մէջ կարելի եղածին չափ անկեղծ և ընտանեկան եղած է։ Եւ եթէ միւս կողմէն չմոռնանք Երբեակի անդամներուն վերջին պաշտօնական յայտարարութիւնները, կարծես կը գտնուինք այն միեւնոյն շրջանին մէջ՝ ուր Մեծն Բրիտանիա ալ իր զօրութիւնը այդ դաշնակցութեան կշռին մէջ նետելով, Բառեակի մը ուրուականովը կը սպառնար Ռուսիոյ և Ֆրանսայի։ Բայց զարմանալի է որ քանի կը ջանանք խորաթափ անցնելու Իտալիոյ ցամաքային և ծովային դերին, նոյնքան ալ անըստուգութեան նոր երեւոյթներ կը կանգնին մեզ դէմ։

Աղգաբանութիւնը կը պահանջէ որ Իտալիա, Մաքիավէլի երկիր՝ ի բնէ դիւանագիտութեան համար ստեղծուած անհատներու ծնունդ տայ։ Կարդինալ Մազարէնի շրջանն ալ, Ֆրանսայի մէջ, ճոխ է այս կէտը հաստատող ապացոյցներով։ Արդարեւ արդի Բոնսիլիթայի դիւանագէտները Բալուրի չափ կարող և հեռատես ըլլալու են, քանի որ Իտալիա Երբեակին անդամներէն մին ըլլալէ զատ՝ միեւնոյն բարեկամութիւնը կը մշակէ կարծես Երբեակին թշնամի Ֆրանսայի հետ, և միեւնոյն մտերմութիւնը Ֆրանսայի ամէնէն կատաղի մրցակիցը (չըսենք թշնամին) եղող Անգլիոյ հետ։ Ակէց զատ՝ ուրիշ երկիր մը չկայ որուն հետ Վիքթորիէմմանուէլի կառավարութիւնը սերտ յարաբերութիւններ չմշակէ։ Թագուհւոյն Զարին հետ ունեցած ազգականութեան շնորհիւ Ռուսիոյ այսինքն անգլիոյ յաճախ հակառակորդ հանդիսացող կառավարութեան հետ ալ համակրութեան անկեղծ ցոյցեր կը փոխանակէ Իտալիա։

Արդ՝ եթէ մեր ենթադրութիւնները իրենց դէպի վերջնագոյն սահմանը ուղղենք, դիւրաւ պիտի ըմբռնենք թէ կամ այն է որ տերութիւններուն մէկ քանիներուն միայն ծանօթ է Իտալիոյ իրականին մէջ հետեւած քաղաքական ուղղութիւնը, և կամ այն է որ՝ ամէնքն ալ տեղեակ՝ Վիքթոր Էմմանուէլի կառավարութեան ընթացքէն գոհ մնացած են և կամ դեռ կը մնան։ Կամ թէ՝ Իտալիա թէև պաշտօնապէս մեծ տերութիւն մը է Ֆրանսայէն անդամ ըլլալուն և նաւատորմիղին չնորհիւ իրականին մէջ բայց երկրորդ աստիճանի դեր միայն ունի և կը շահագրգռէ տերութիւններէն մէկ քանին, իսկ մնացածներուն ալ անտարբերութիւն կը ներշնչէ։ Պատմութեան և ապագայի եզելութեանց կը թողունք այս կէտերուն լուսաբանութիւնը, բայց ասելիքն է կրկնելու թէ, Բալէրմոյի ջուրերուն մէջ փոխանակուած այցելութիւնները անգամ մը եւս կը շեշտեն իրաց վերոյիշեալ վիճակը։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԶՈՐՍ ՀՈՎՎԵՐԷՆ

ԹՈՂԱԹՈՒՑ ԵՒ ՄԱՀԸ

Տիեզերահռչակ Ռուս ընկերաբան վիպասանին առողջական վիճակին մասնագիտութիւնը հեռագիրները հաղորդեցին։ Վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ համաւաւոր ծերունին բաւական մը ֆիզիքական տանջանքներով տառապելէ ետք կատարելապէս ապաքինած է վերջերս։

Բժիշկները և իր մօտաւոր ազգականները որ վերջին երկու շաբաթները անմիջական վտանգ մը կը գուշակէին անոր վրայ, հանդարտած են այլեւս։

Ինք՝ կոմս Թոլսթոյ, բաւական կազդուրուած կ'զգայ ինքզինքը և հանգիստ ալ կը քնանայ։ Բազկերակին անկանոն զարկերը դադրած են այլեւս։

Օրէ օր կ'ոգեւորուի, ամէն բանի վրայ կը հետաքրքրուի և իրեն այցելութեան եկողներուն հետ մեծ եռանդով կը խօսակցի։ Ռնաւորութիւնով աչխուժցած և զուարթացած է։ Զափազանց ընթերցանութեան տուած է ինքզինքը։ Բժիշկը կ'արգիլէ անոր մտքի աշխատանքով զբաղիլ, որպէս զի բուժումը դիւրանայ և քանի մը օրէն կարենայ հանգիստ կերպով իր աշխատութեան սենեակը երթալ։ Թալսթոյ պատկած էր անկողնին մէջ։ Ձեռնասելու արտօնութիւն չունէր։ Բայց հիմայ բոլորովին ողջ առողջ է, դէմքը փոխուած, նիհարութիւնը անցած, աւելի զուարթ, աւելի կայտառ եղած է կարծես, այնպէս որ իր բարեկամները կը հաստատեն թէ առնիկի անգամ տեսնելուն «չէին կրցած ճանչնալ»։

Հոս անշուշտ հետաքրքրական պիտի ըլլայ ըսել թէ, ինքը ինչ կը մտածէ ճակատագրային այն դէպքին մասին՝ որ իր ամբողջ ընտանիքը կը սարսափեցնէր և մաւորական աշխարհ մը պիտի յուզէր։

Հիւանդութեան միջոցին իր աղջիկներէն մէկուն ըսաւ,

«Մերութեան խորհուրդը մահուան մօտ է որ ամէնէն աւելի մեծ և քաղցր է»։

Տօքթ. Սչուրովսքիի ալ իր մէկ տեսակցութեան միջոցին ըսաւ,

«Կը ցաւիմ որ մահուան աւելի մօտ չեմ»։

Ուրիշ օր մը ալ, մի՛շտ իր հիւանդութեան միջոցին եղբօրը սապէս հեռագրեց.

«Ինծի համար հաճելի է մահուան սպասելու բարձրութեան մէջ գտնուիլը, որ հեշտիւ պիտի փոխէ մերկեանքին ձեւը։ Եւ չեմ ուզեր ընաւ այս զգացումէն զատուիլ։ Կ'զգամ ինծի հանդէպ ունեցած սէրդ և գոհ եմ անկից»։ Այս հեռագիրը իր ձեռքովը ստորագրած էր։

Եւ վերջացնելու համար ճշմարտապէս հաւատացեալ և բարի այս փիլիսոփային — զոր մարդկային կղերամիտ աւանդամոլութիւնը նզովեց երբ հերետիկոս, — հեշտ վերաբերմունքը դէպի մահը և դէպի Աստուած, մէջ բերենք բարեկամի մը ուղղած մէկ նամակին սա հատուածը,

«Մի՛շտ հիւանդ եմ, և սակայն գոհ եմ ունենալուս համար այն զուարթութիւնը, որ յատուկ է Աստուծոյ հաւատացող մարդերու՝ որոնք երբէք չեն տժգոհիր իրենց պատահած դէպքերէն։ Տժգոհիլ, ինքզինքին համար վշտանալ՝ Աստուծոյ չհաւատա՛լ ըսել է...»։

Հ.

ԱՒԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

"ԱՏԱ՛ՆԿ ՎԱՁԵԼՈՒ Է„

(Շարունակութիւն էջէն ետ)

Անյաջողութեան գաղափարէն կ'ահաբեկուէր մանաւանդ — անյաջողութիւն, իր հեռեւանքը եղող նուաստացում, ընկերական նուաստացում, նաեւ զինքը սիրող երկու կիներուն նախատինքը։ Բաւական հեռատես էր գիտնալու համար որ ձիարշաւի մէջ միայն յաղթանակը կրնար զինքը արդարացնել յաչս ուրիշներուն, և ան ալ դժուարաւ։

Երեկոյին խորունկ տխրութիւն մը իր արիւնը կը ցամքեցնէր և զինքը անգործութեան դատապարտելու կը մղէր։ Միւս կողմէ մէկ երկու դէպքեր պատճառ եղան իր որոշումը զօրացնելու։ Սակայն կարծեմ ասոնք վարձքին օրն էր որ ա՛լ անդառնալի կերպով տուաւ որոշումը։

Առաւոտն, Ճիւլիա թոռնոցին մէջ ման կը գար։ յանկարծ լսեց իրենց ասանկ ասելին պզտիկ աղջկան յստակ ձայնը.

—Տիկին Բանքանդր, մայրիկս բարեւ ըրաւ ըսաւ որ, եթէ կարելի է ասնը վարձքը վճարէք այս առտու։

Պզտիկ լուութիւն մը տիրեց, որու միջոցին Ճիւլիա ամաններուն ցայելը դադրեցուց, մտիկ ընելու համար։

—Հըսէ մայրիկիդ, սիրելի զաւակս, (պատասխանեց Տիկին Բարբանդր մեղմ, հինցած ձայնով մը, որ դողդողուն դարձած էր ծառացած վիրաւորանքէն), ըսէ որ կարող չեմ այս առտու վճարել, կարելի է...

—Մայրիկս ինծի պատուիրեց որ ձեզի հարցնեմ որ եթէ այսօր չի տար, եկող շաբթու կրնա՞ք տալ։

—Եկո՞ղ շաբթու. պիտի ջանամ եկող շաբթու, զաւակս։

Ցոյս կար իր ձայնին մէջ, յո՛յս՝ որ Բարբանդրենց ամէնէն մեծ առաքինութիւնը եղած էր։

Ճիւլիա աւելի մտիկ չդրաւ. ուժով ուժով սրբեց ամանները ըսելով.

—Ֆիլլին պիտի վազէ...

Գ.

Օրերը կարգի դրաւ, և առանձին քիչ մը ժամանակ գտնելուն պէս, ձի հեծաւ և փորձեր կատարեց եղեւիններու ճամբան, մինչեւ Օրտոքի անկիւնը։ Սքանչելի դեղին մըն էր ասիկա, սեղանի մը պէս հարթ, և ասանկ չոր օդին ճիշդ յարմար էր դամբիկին արագութիւնը փորձելու համար։

Երկուքն ալ որոտումի պէս կ'իջնէին փողոցէն վար, նրբամարմին և կաղնեդոյն գամբիկը հիանալի կերպով թռչելուն, ականջները վար կախած, իր պզտիկ դլուխը հաւատարած՝ իր սիրունիին ուսերուն, մինչ ամազոնը դէպ յառաջ հակած էր, հուժկու ձեռքով և վառ այտերով։

Մայրիներու հանդարտիկ բուները կը դղրդէին սմբակներու աղմուկէն, և թռչունները, որոնք սկիզբները թէև ահաբեկեցան, բայց ապա սկսան հանդարտօրէն նայիլ այս գործունեայ զոյգին վրայ։

Ճիւլիայի յուզումնալից արիւնը, նաւապետ հօր մը այդ արիւնը, որ չատ դժուար էր հանդարտ երակներու մէջ պահել, կ'եռար շարժումի այս ցնծումէն, և ցանկալ կուտար իրեն՝ արժանանալ ամբոխի մը ծափահարութիւններուն, յաղթանակի այս հեշտալի դրդումին։

Երբ հանդարտած դէպ ի տուն կը ձիավարէր, վառվռուութիւնը դեռ ա՛նքան զօրաւոր էր իր մէջ որ, բարձրաձայն կը խնդար երբ կը տիրէր Պր. Մրտոչի կիրակնօրուան ընթրիքի այցելութիւնը։

Երեւակայութեանը մէջ կը տեսնէր հիմակուընէ մեկնամաղձիկ Պարոնը ահաբեկած երեւոյթով մը իր դէմը կայնած՝ ինչպէս որ ալ եղաւ արդէն, երբ խօսակցութիւնը բանալու համար միամտաբար իր ձեռքը բռնած գրքին ակնարկելով ըսաւ։

—Հաճելի զբաղում մը Օր. Ճիւլիա, հաճելի զբաղում մը՝ այս գեղեցիկ օդով։

—Զարմանալի հետաքրքրական է, Պարոն Մրտոչ.

—Կիրակի օրուան յարմար ընթերցանութիւն մը, կը յուսամ։

—Վօլթէր,

—Վօ՛ լ—օ՛ լ, կմկմաց զարմացած մարդը։

Ցետոյ դուրս ելաւ սենեակէն և խիստ նոզկանքով մը ըսաւ Օր. Տօլլիի, որ դուրսը կ'սպասէր յուսալի։

—«Թողէք Տիկին, թողէք, իր ուզածը թող ընէ.»

Դ.

Պէվինվիլի ձիարշաւը նոր էր, և իր նորութիւնը կը ցուցնէր. բարձրանդակը տակաւին ներկուած չէր, բազրիքին կոթնոցները պէտք էին ուշադիր ըլլալ, որպէս զի փայտէ փորտուչքեր չը մտնեն ձեռքերնին։

Դատաւորին նստելիքը տեղն ալ նոր էր, և այդ տեղը իր բարձրութենէն հոկտեմբերի փայլուն երկնքի մը տակ ներգործող երեւոյթ մը ունէր։

Թէեւ եղած աւելորդ և անճաշակ զարդարանքները օտարականներու աչքին կը զարնէին, բայց տեղացիներուն համար միայն ասանկ կը խօսի գնդապետը։ Երբ Ամի-Մալաքոֆի պատերազմին ատեն հրաման մը տալու համար ինծի հօրդ կը ղրկէր, ճիշդ այս ձեւով կը խօսէր։

—Ամի-Մալաքոֆի պատերազմը...։ Ուրեմն այնքան կարեւոր բան մը է, եթէ այնպէս է, օ՛ն շուտ։

Եւ վազելով մեկնեցաւ ան՝ Պէրթրանը իր ետին ձգելով, որ իրեն յատուկ արագ քայլերովը կը հետեւէր անոր։

Երբ Բօպէր չնչասպառ, արիւն քրտինքի մէջ թաթխուած, և Պէրթրան հանդարտ, փայտի մը պէս հաստատուն, դարատափին մէկ կողմէն կը հասնէին, միւսէն ալ Ֆերնանտ ու Արիշիթան կուգային։

Գնդապետը կեցած էր, ու կատաղօրէն, մուխի անագին ոլորումներ կը հանէր իր բերանէն։ Պէրթրան անկէ երեք քայլ անդին, ձախ ձեռքը ատիճանի նշանին վրայ, աջ ձեռքը կըրկնոցին վրայ ձիգ կերպով կայնեցաւ և,

—Ահա գնդապետ, բերի ըսաւ։

—Աղէկ, ըսաւ գնդապետը ու ակնարկ մը նետեց անոր վրայ։

Պէրթրան կեցած տեղը իր հաւասարակշռութիւնը չէր կրնար պահել, անոր համար ծուռ կեցած էր։

—Ի՞նչ կեցուածք է ատիկայ, չե՞ս ամչնար անպիտան, պօռաց յանկարծ գնդապետը։

Դուն ալ յարգանքի պակասութիւն կռնենա կոր ինծի հանդէպ. երեք օրուան համար զրկուած ես պատիւ ժապաւէնդ կախելէ։

—Ո՞ս, գնդապետը ե՞ս յարգանքի պակասութիւն ունենամ ձեզի հանդէպ։ Ա՜հ, երբե՛ք, մտքէս անգամ չը պիտի անցնի օր մը ատիկայ, ըսաւ Պէրթրան յուզումէն դողդղացող ձայնով մը։

—Պատասխանե կուտաս, հինգ օր աւելի զրկուած ես։

—Ներողութի՛ւն, գնդապետ, ըսաւ Պէրթրան. քեզի միշտ հնազանդ եղած եմ ես։

—Լռէ՛ ըսի, անասուն, պոռաց նոր-բէն գնդապետը, արձանի մը պէս կեցիր հոդ։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ» 19

ՀԱՆԵՐԻ ՄՕԵՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ք

Բօպէր կաղած և ցաւագին կուլար՝ իր գործը վրայ տալուն համար, ուրինքներն կ'ըսէր, դղեակ մտած ատեն.

—Պէ՞տք է որ սիրեմ զայն. պէ՞տք է որ սիրեմ զայն ու թող տամ որ պատռէ իմ այնքանի աշխատութիւնով յառաջ բերած նկարս։

Երբ Բօպէր այս մտածումները կ'անցնէր իր մտքէն, անդին Ֆերնանտ խարկած ձիւ մը արձակեց ու Արիշիթան ալ խուլ մռնչիւն մը։

Նոռտանին՝ որուն վրայ էլիզին պատկերը զետեղուած էր. նոռտանին պարապ էր։ կանաչ ասուիլ պատառը, պատուած կախուած մնացեր էր հոն։

Արձակուած ձիւէն ու մռնչիւնէն՝ Բօպէր ատէն դարձաւ ու դողդղացող ձայնով մը.

—Նկա՛ր... պօռաց։

Ֆերնանտ ինքզինքէն դուրս.

—Առաջո՛ւց պահեր են զայն, աղաղակեց։

—Պատուոյս վրայ խո՛սք կուտամ, Ֆերնանտ։

—Զե՛մ խաբուիր, ըսաւ Ֆերնանտ ձայնը աւելի բարձրացնելով։

—Բայց ինչպէ՞ս պիտի առնեմ, և ո՞ւր պիտի դնեմ...։ Դողցո՛ր են։

—Սօլթբէյի մէջ դող չի կայ. ըսաւ Արիշիթա, հաստատ ձայնով մը, ու շարունակեց.

—Պէտք է որ մէջտեղ ելլայ, կ'իմանա՞ս Բօպէր. պէտք է երեւան հանել զայն, ապա թէ ոչ բարկութենէս պիտի պայթիմ։

Ու մեկնեցաւ Արիշիթային հետ, բարկութենէն չնչասպառ եղած։

Ք.

Այո՛, գնդապետ, այո՛, հիշդ Արիշիթան է, կ'ըսէր Պէրթրան։

—Աղէ՛կ, պատասխանեց գնդապետը, որ մեծ սրահէն դուրս կ'ելլէր։

Վարը, գալարներու մէջէն, Ֆերնանտ և Արիշիթա յամրաբար դղեակին կողմը կ'երթային։

Գնդապետը անոնց կողմը նայեցաւ և Պէրթրանին հարցուց.

—Մինա՞կ են։

—Այո՛ գնդապետ, ըսաւ անտառապահը։

—Ինծի նայէ, ձիու չափ արագ վազէ, ու Պ. Մարսէլը գտնալով, անպատճառ հոս բեր, մեռած կամ ողջ։

—Շա՛տ աղէկ, գնդապետ։

Վարէն կը թռէր Պէրթրան եղջերուի պէս։

Եթէ մէկը տեսնար, պիտի ըսէր որ կատաղի հեծեալ մըն է ու իրա՛ւ իր սրունգները կարծես ոտքով որսորդութիւն ընելու համար չինուած էին։

Պէրթրան փառաւոր դէմքով ու յաղթանդամ դէմքով մանչ մըն էր։

Կը վազէր կատաղօրէն, ու ճամբան, իր աջ կողմէն գացող կիներուն ուշադրութիւնը գրաւելու համար մացառներու մէջէն կը ցատկռտէր։ Կը վազէր ու կը վազէր...։

Վերջապէս դղեակը հասնելով, դուռը բաց ըլլալուն, անմիջապէս ներս մտած էր։

Համարձակ՝ հաստատ դիրքով մը կեցած, բարձր ու հնչական ձայնով մը.

—Պարոն Բօպէր, գնդապետը քեզի կ'ուզէ, չուտ. ըսաւ Պէրթրան այնպիսի դէմքով մը, որ կարծես սպայէ մը հրաման կը բերէր։

—Հիմակ կուգամ, պատասխանեց Բօպէր։

Պէրթրան տեսնելով որ աղան դեռ գործիքները կը ժողվէր, շարունակեց.

—Շու՛տ ըրէ։

—Ի՞նչ հրամցիր, պօռաց Բօպէր բարկութեամբ։

—Գնդապետը ինծի բացարձակապէս պատուիրեց որ չուտ ընեմ, և ըսաւ նաեւ թէ չատ պէտք է, անմիջապէս բեր զայն մեռած թէ ողջ։ Պատերազմի ատեն միայն ասանկ կը խօսի գնդապետը։ Երբ Ամի-Մալաքոֆի պատերազմին ատեն հրաման մը տալու համար ինծի հօրդ կը ղրկէր, ճիշդ այս ձեւով կը խօսէր։

—Ամի-Մալաքոֆի պատերազմը...։ Ուրեմն այնքան կարեւոր բա՞ն մըն է, եթէ այնպէս է, օ՛ն շուտ։

Եւ վազելով մեկնեցաւ ան՝ Պէրթրանը իր ետին ձգելով, որ իրեն յատուկ արագ քայլերովը կը հետեւէր անոր։

Երբ Բօպէր չնչասպառ, արիւն քրտինքի մէջ թաթխուած, և Պէրթրան հանդարտ, փայտի մը պէս հաստատուն, դարատափին մէկ կողմէն կը հասնէին, միւսէն ալ Ֆերնանտ ու Արիշիթան կուգային։

Գնդապետը կեցած էր, ու կատաղօրէն, մուխի անագին ոլորումներ կը հանէր իր բերանէն։ Պէրթրան անկէ երեք քայլ անդին, ձախ ձեռքը ատիճանի նշանին վրայ, աջ ձեռքը կըրկնոցին վրայ ձիգ կերպով կայնեցաւ և,

—Ահա գնդապետ, բերի ըսաւ։

—Աղէկ, ըսաւ գնդապետը ու ակնարկ մը նետեց անոր վրայ։

դը, իր նայուածքը հազիւ զատելով Ճիւլիայէն, Ֆիլիի փայլուն կողերուն նայելու համար։

—Հարկաւ այնպէս է, որովհետեւ ձերինին բուն քոյրն է։

—Իրա՞ւ, ըսաւ Պ. Լիզֆիլտ հեւստաքթրուած. ուրեմն այս օրիորդը Պէդէլի նախկին բնակիչներէն է։

—Այո՛, ասիկա Օր. Քարքանդրն է, չորս մղոն հեռու, կրնամ ըսել ամբողջ գաւառին մէջ գտնուած ամէնէն խիզախ և վեհանձն աղջիկն է։ Աստուած գիտէ թէ ինչ ձիւն պիտի բերէ իր գլխուն։ Հոն, վարը գանուող երկու կիները կ'ատեն ձիարշաւը, և իրենց պէս է նաեւ ծեր հրամանատարը։ Բայց իր եղբայրը, Պր. Քադէզպին տարբեր էր. ինքն էր որ թողուց այս զամբիկը Օր. Ճիւլիայի։ Ես կը խնամէի Պր. Քադէզպիի ձիերը։

—Հո՛ն, վա՛րը... ես չէի գիտեր որ Պէդէլի նախկին բնակիչները սակաւին այս երկրին մէջն են։

—Այո՛, հոս կը բնակին, սա ծառերուն ետին, հին երիցատան մէջ, ըսաւ Ռաուլ, կըռնծած ձեռքովը վարը ցոյց տալով։

—Ինչո՞ւ համար, բայց ո՞ւր է ձեր երեցը։

Պր. Լիզֆիլտ անանկ տեղ մը կեցած էր որ կրնար թէ Ճիւլիայի նայիլ և թէ Ռաուլի ըսածներուն ուշադիր ըլլալ։

—Շատ խեղճ ենք, երեց մը պահելու համար։ Հինգ տարի կայ որ երիցատունը ծախուած է։

—Շատ խե՛ղճ, ըսաւ Պ. Լիզֆիլտ, ծաղրական ժպտով մը։ Ինչո՞ւ համար բայց. ինձի անանկ կուգայ որ, Ռաուլ, դուք բաւական բարգաւաճ էք հոս։

—Ա՜հ, Պր. Լիզֆիլտ, ըսաւ Ռաուլ համեստօրէն, գիտէք թէ ժողովուրդը երբեմն պէտք ունի փոփոխութեան։

«Երբոր նաւապետը կ'ապրէր, եկեղեցիին հոգ կը տաներ։ Այս դաշտը Պէդէլի սեփականութիւն էր։ Քադէզպի Քարքանդր կրօնցուց զայն ձիարշաւի մէջ, այնպէս կ'ըսեն։ Միւսներն ալ այլ և այլ կերպերով կորսնցուցին իրենց հարստութիւնը։

«Մօսքը մէկերնիս, սակայն տէր, շատ զօրաւոր պատճառներ ունիմ կարծելու թէ այս խեղճ օրիորդը այսօր եկած է հոս ձիարշաւի մասնակցելու, որովհետեւ դրամի պէտք ունին։ Բայց ծեր տիկինները իրեն երեսը չեն նայիր, տէր։ Այս բանիս այնքան վստահ եմ, որքան որ վստահ եմ թէ անունս Ռաուլ է։

Թարգմ. Անդր.

ՕՐ. Ա. Ճ.

(Վարը կ'սարտէ)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՅՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿՆՔՈՒԱԾ

Լոնտրայէն յունիս 1 թուականով (Ը. Ե.) երէկ իրիկուն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պօէրական անձնատուութեան պայմանները պարունակող պաշտօնագիրը ստորագրուեր է առջի երեկոյ բոլոր Պօէր պատուիրակներուն, Լորտ Ռիչնէրի և Լորտ Միլնէրի կողմէ։ Ցնծութիւնը աննկարագրելի եղեր է Լոնտրայի մէջ, լրագիրները յաւելուածներ հրատարակեր են, խանդավառ ցոյցերը անվերջանալի շարունակութիւն մը ունեցեր են Մեծն Բրիտանիոյ մէկ ծայրէն միւսը։ Մէկ խօսքով, ահա հաշտութիւնը! ահա իրականութիւնը! բայց ի վեր հանելու համար խաղաղութեան վերահաստատումին հոգեբանական կողմը, տեսնել պէտք է թէ անգլիական ժողովուրդին անխառն ուրախութիւնը ուղղակի «Պօէրները ընկճուեցան» գաղափարին վրայ հիմնուած է թէ «օ՛ֆ, վերջապէս վերջացաւ այդ պատերազմը» ըսելուտող զգացումին վրայ։ Մեզ համար՝ եթէ չէզոքօրէն դատելու ըլլանք, այսինքն պահելով մեր պաղարիւնութիւնը պէտքը չենք զգար ո՛չ անգլիատեաց և ոչ ալ անգլիամոլ ըլլալու, զի յայտնի է թէ կը սխալին անոնք՝ որոնք վերոյիշեալ գաղափարներէն միոյն կամ միւսին կը վերագրեն բրիտանական հանրային կարծիքին այժմի ցնծութիւնը։ Եւ ինչո՞ւ համար։ Եթէ ըսենք որ Պօէրները բոլորովին ջախջախուած են, անուշտ կը սխալինք, որովհետեւ այդ երեւոյթը տեղի չէ ունեցած ո՛չ բարոյապէս եւ ոչ ալ նիւթապէս. կը հասկնա՞ք, քանի որ՝ 1. Դեռ գրեթէ ամիս մը առաջ զօրավար Տըլարէյի կողմէ Միթուէնի ձերբակալումը պատերազմի պատահական խաղ մը չէր, 2. Պօէրները դեռ 10-15,000 պատերազմիկներ ունէին և կամ ունին, 3. Ո՛չ Պոթա, ո՛չ Տըլարէյ, ո՛չ Շեֆէն և ոչ ալ Տէվէդ — այն Տէվէդը որ ամէնէն աւելի երկուքուկէս տարիէ ի վեր մանաւանդ նախկին Զանկիպարի երկրին մէջ, կարեւոր մրցակից մը կը համարուի։ Տեսնենք թէ պիտի իրականանա՞յ Ալպիոնի այն երազը որ՝ կը պահանջէ թէ բոլոր ափրիկեան վաճառականութիւնը իրեն ձեռքին մէջ ամփոփուի։ Արդէն քիչ ատենէն Ափրիկէի հիւսիսէն մինչեւ հարաւհասնող հեռագիրն ու երկաթուղին կանոնաւոր հաղորդակցութիւններ պիտի հաստատեն և հաւանակարար Եօհաննէսպուրգ քաղաքը՝ շրջապատեալ Վիթվաթէրսրանդի հանքերէն, Բոչէսթրոմէն։ Բրէթորիէն և Քիմպէրլէյէն Ափրիկէի ամէնէն վաճառական քաղաքներէն մին պիտի ըլլայ։

Գալով Մէսիլ Ռոսոսի երազին, «Ափրիկէի Ափրիկեցիներուն, այսինքն Ափրիկանէրներուն», դեռ յայտնի չէ թէ երկրորդ Քանատա՞ մը և կամ Աւստրալիա մը պիտի ստեղծուի Հարաւային Ափրիկէի մէջ, թէ Հնդկաստանի նման ուղղակի բրիտանական կեդրոնային կառավարութենէն կախում ունեցող երկիր մը։ Այս կէտերը որքան որ ալ ապագայի խնդիրներ կազմեն, աստիճան մը պիտի լուսափանուին երբ թերթերը մեզ հաղորդեն հաշտութեան պայմանները։ Նախկին Պօէր հանրապետութիւնները սակայն ամէն պարագայի մէջ չպիտի հալին բրիտանական խմորին մէջ, և ձգելով մէկտեղ պատմութեան էջերուն մէջ անմահ յիշատակներէն մին, Հարաւային Ափրիկէի մէջ ալ, ապագային, քաղաքակրթութեան ամէնէն աւելի զօրաւոր տարրերէն մին պիտի ըլլան և մեծ դեր պիտի ունենան անշուշտ այնքարիս այդ մասին վերջնական ճակատագրին որոշմանը մէջ։ Ա. Տ. Մ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Բարիզ Մայիս 29.— Բեթերսպուրգի ֆրանսական դեսպան կոմս Մոնթեպելլո՝Մ. Լուպէի ուղեւորութեան մասին հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրեր է «Էքս տը Բարի» թերթին թղթակցին։

«Զարը և Զարուհին խիստ գոհ մը նացին Մ. Լուպէի այցելութենէն, և ու է համակրական ցոյց չխնայեցին հաճելի ըլլալու համար Ֆրանսական նախագահին։ Կ'արժէ նաև յիշել մարկայսրուհւոյն ընթացքը, որ ամէն կերպով սիրալից եղաւ։ Դիւանագիտական տեսակէտով այդ այցելութիւնը անգամ մը ևս ի վեր հանած է երկու երկիրներուն ուղղութեան նոյնութիւնը՝ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, թէեւ յայտնի է որ Ֆրանսա իր դաշնակցին չափ շահակից չէ։

Պէտք չէ որ արգելքներ յարուցուին ռուսական կառավարութեան դէմ Մանչուրիոյ և Քորէայի մէջ։ Ռուսիոյ իրաւունքները արդէն հաստատուած են Ճաբոնի և Անգլիոյ կողմանէ։

Այդ կարգի խնդիրներու մէջ Ֆրանսա իր բոլոր ազդեցութեամբ կ'օգնէ Ռուսիոյ։»

ՔԱՆԱՏԱ ԵՒ Մ. ԲԷՐԲՈՆԷ ՄՕՐԿԱՆ.—Մոնռէօզ Մայիս 29.— Այսօր հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, հետեւեալը յայտարարեց երեսփ. ժողովին մէջ։

«Քանատա երբէք թոյլ չպիտի տայ որ Մ. Բէրբոնէ Մօրկան ստանձնէ երկրին քաղաքականութիւնը և կամ երկաթուղիի շինութեանց ուղղութիւնը. եթէ մեր երկաթուղիները ծախու առնելու ըլլայ, պէտք է գիտնայ թէ, մենք ուրիշ նոր ուղիներ շինելու չափ հպարտ և հաստատամիտ ենք։»

Մ. ՀԱՆՕԹՕՐ ՃԱՌԸ.— Ֆրանսայի նախորդ արտաքին գործոց նախարար Մ. Կապրիէլ Հանոթօ՝ հրաւիրուած ըլլալով Մարսիլիոյ աշխարհագրական կաճառին հիմնադրութեան 25երորդ տարեդարձի հանդէսին, հետեւեալ շահեկան ճառը արտասանեց միջազգային վաճառականութեան յառաջդիմութեանը մասին։

«Կ'արժէ դիտել որ Մարսիլիոյ վաճառականութեան այս ատենաշրջանը պէտք վիճակը՞ ճիշդ Սէն Կոթարի թիւնէլին բացման միջոցին կը պատահի։ Միմիայն թիւնէլին աշխատութիւններն ալ քիչ ատենէն կը լրանան։ Երկուքն ալ փոխադրութեան տեսակէտով մեծ փոփոխութիւններ առաջ բերած են, ժամանակին Մարսիլիոյ ճամբով կատարուած փոխանցումները այսօր տարբեր միջոցներով կը կատարուին։ Նախ պէտք է գիտնալ թէ, Արդիսպերիական գիծը Մարսիլիոյ համար ամէնէն մեծ մրցակիցն է, որովհետեւ, այդ գծին շնորհիւ 18 օրերուն մէջ կարելի է Եւրոպա փոխադրել Ճաբոնի, Չինի և Ծայրագոյն Արեւելքի բոլոր ապրանքները։

Այդ մրցումներուն դէմ, Մարսիլիոյ նաւահանգիստը իր դիրքը կարենալ պահելու համար չոգենաւային նոր ընկերութիւններ ստեղծելու է։ Եւ մոռնալու չէ որ Եւրոպական շատ մը երկիրներ, մանաւանդ Աւստրիա և Գերմանիա, նոր ջրանցքներ շինել տալով, առեւտուրը դիւրացնող ցամաքային նոր միջոցներ ստեղծած կ'ըլլան։ Կեդրոնային Եւրոպոյ երկիրները այդ ջրանցքներուն շնորհիւ կը մշակեն իրենց առեւտրային յարաբերութիւնները Սպանիոյ և Բորթիւկալի հետ։ Երբ այս վերջին երկրին մէջ ալ որոշուած գիծերը չինուելու ըլլան, պէտք է հաւատալ թէ՝ ցամաքային Եւրոպոյ վաճառականութիւնը արտասովոր բարգաւաճում մը պիտի ունենայ։

Սուէզի ջրանցքին բացումը Եւրոպոյ առեւտրական յառաջդիմութեան խիստ կարեւոր ծառայութիւններ մատուցանելով մէկտեղ, մանաւորաբար Մարսիլիոյ բարգաւաճմանը տեսակէտով մեծ դեր ունեցաւ։ Սակայն տարակոյս չկայ թէ՝ նոր երկաթուղւոյ գիծերը այսուհետև այդ ջրանցքին ամէնէն աւելի ուշադրութեան արժանի մրցակիցները պիտի ըլլան։ Ինչպէս ըսինք, նաւային նոր գիծեր ստեղծել պէտք է ապահովելու համար Մարսիլիոյ ծովային վաճառականութեան ապագան։ Ամերիկայի հետ տեղի ունեցած առեւտրական շարժումները կրնայ այս մասին ընդարձակ ձեռարկներու միջոց ըլլալ։ Բայց յայտնի է թէ՝ Ամերիկացիներուն առեւտուրի մէջ ցուցուցած հաստատամտութիւնը կ'ապահովէ Բանամայի ջրանցքին բացումը. տասը տարիէն նուազ ժամանակամիջոցի մը մէջ, Խաղաղական Ովկիանոսի ափունքներուն և Եւրոպոյ հեռաւորութիւնը աւելի կարճ պիտի ըլլայ, և այն ատեն Մարսիլիայէն դուրս շատ մը նաւահանգիստներ, մինչ իսկ Չին և Ճաբոնի նման Մայրագոյն Արեւելքի երկիրներ ալ, պիտի օգտուին նոր կացութենէն։

Ամերիկացիները՝ ապագան նախատեսելով, այժմէն կը ջանան ամէն միջոց ի գործ դնել առեւտրական սահմանին մէջ, մենք ինչո՞ւ անտարբեր գտնուինք Եւրոպոյ և Հնդկաշխարհի մեր գաղթականութեան մէջ։

Երկրիս բոլոր մասերուն մէջ, քիչ ժամանակէն՝ առեւտրական ոգեւորութիւնը այժմեանին տանապատիկը պիտի ըլլայ. ուրեմն կ'արժէ որ առեւտրական աշխարհին մէջ մեծ դեր ունեցող Ֆրանսա և Մարսիլիա բաժին ունենան այդ յառաջդիմութենէն։»

ԷՏԻՊԻՍ ԵՒ ՕԹՕՄՈՊԻԼԻԶՄԸ.— Լոնտրա, մայիս 29.—Նիւ-Եորքէն հեռաւեալը կը հեռագրեն «Տէյլի Թէլեկրաֆ»ի.— «Մ. Էթիսը յայտարարեց այսօր թէ կրցած է լուծել օ՞ֆ՞օպէտէլի մեքենական դրութիւնը. ամէն տեսակ կառքի մէջ մտցնելու խնդիրը։ Միւս թերթերն ալ կը հաստատեն այս խիստ կարեւոր գիւտը։»

ԾԱԽՈՏԻ ԴՐԻՕՐԴԸ.— Հավանայի ծխախոտի ընկերութիւնը 30 միլիոն տոլարով եւ 10 միլիոնի բաժնեթուղթով նոր մասնաճիւղ մը հիմներ է Թրանսվոլի մէջ, ուրիշ կեդրոններու մէջ ալ ունեցած գործառնութիւնները ընդարձակելով գրեթէ մենաշնորհի վերածեր է ծխախոտի վաճառականութիւնը։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ.— Անգլիական թերթերը կը հաստատեն թէ՝ թագադրութեան հանդէսներէն անմիջապէս վերջը, բրիտանական կայսրութեան բոլոր նախարարապետները համաժողով մը պիտի գումարեն Լոնտրայի մէջ։ Հորդրդակցութեան առարկայ պիտի ըլլան կայսրութեան քաղաքական յարաբերութիւնները, պաշտպանումի խնդիրը, առեւտրական յարաբերութիւնները և Ասիոյ անգլ. հպատակներուն իրաւունքները ինքնօրինութիւն վայելող գաղթականութեանց մէջ։ Ընդհանուր կարծիքը սա է թէ՝ Քանատայի եւ Աւստրալիոյ նախարարապետները՝ անգլիական չոգենաւային ընկերութիւնները քաջալերող մաքսային մասնաւոր սակացոյց մը պիտի առաջարկեն։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԱՌԺԱՄԵԱՑ ՍԱԿԱՑՈՑԸ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Շանկայէն կը գրեն թէ անգլիական ու գերմանական գումիսէրները համաձայնելով վերջերս Չինու մաքսային պաշտօնեաներուն հետ, ձեռնարկեցին առժամեայ սակացոյցին վերաքննութեանը։ Երեք նիստերէ ետքը, յանկարծ վերաքննութիւնը ընդհատուեցաւ, վասն զի իշխան Չինկ հրաման ստացաւ նոր հրահանգի սպասելու։ Չինու կառավարութեան այդ ընթացքը կը վերագրուի այն իրողութեան թէ, հասկցած է որ օտար ներածումներուն արդի արժէքը՝ որոնց վրայ ընդհանրապէս կը հիմնուի առժամեայ սակացոյցը, դրամի տարբերութեան իյնալուն հետեւանքով, շատ բարձր է 1897—1899ի արժէքին միջին քանակութենէն։ Օրական փորձառութիւնը կ'արդարացնէ այն ընդհանուր կարծիքը թէ 1900 սեպտ. ի բրոթոքոլը Բէքինի մէջ եւրոպական դիւանագիտութեան մէկ յիշատակարանն է։

ՄԻՐԹԷՆԷՎԻԱ

Էն Պէհալը Իլնած.— Պու. կիւնլէրտէ եէնի պիր իլաճ քէշֆ իտիլտիեի խապէր վէրիլիեօր։

Ամէրիգանըն ճէնուպինտէն կէթիրիլէն «Արէնալին» նաւընտա պիր իլաճ՝ գանըն սեբելանընը քէսմէք իչուն բէք միւսսիր օլուպ պիր քէրրէ սիրմէք իլէ էն չիտէթլի պիր սեբելանընն էօնիւնի ալմագտա իմիշ։

«Անտրէնալին»ին պիր գուսուրը վար իսէ, օտա ֆիկրաթընն բէք եիւքսէք օլմասը տրր։ Էլեվմպու իլաճընն պիր քիլօկրամը 200,000 ֆրանքտան աշաղը կէլմիեօր իմիշ։

Հագդգաթէն միլեառ սահիպլէրինէ լաբդ պիր իլաճ։

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Ումուրը մէկմուրիեէթլէրինի հիւսնը իֆատա միւշահէտ օլան մէսաթի հասէնէպինէ մէպնի, Թրապզոն Տիւեուրը ումումիեէ նազրը սատ. Գրիգոր Շապանեան էֆ. հաղրէթլէրինէ թէրֆիէն բիւթպէի Ուլէա սընֆը եվվէլի։

Վէզաֆիի մէկմուրիեէթլէրինի հիւսնը իֆա էլլէմէքտէ օլմայարընա մէպնի, ումուրը չէհպէնտէրի գօնթրոլէօր մուավինէրինտէն սաաա. Սապրի պէյէ Քէրֆիան բիւթպէի Ուլէա սընֆը սանիսի վէ իսթիչարէ օտասը մուավինէրինտէն իզզէթլու Ճէլալ պէյէ Թէրֆիան բիւթպէի սանիսի թէվֆիհ պույրուլմուշ տրր։

Սիվազ վիլայէթի տախիլինտէ Թինոս գազասը գահմամագ ՀԸզը՝ Օվաճրգ գահմամագմը էմին Շիւքրի էֆ.եէ թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ մուամիլէյինին իճրաի Թոնլիֆի մահէլլինէ ինպա գբլբնմբշ տրր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Ֆէյներ իսկէլէսինտէ Եօրկի Ավրամիտինին սու տէբօսընտան իքինճի տարիէի Հբֆգիւլզբշէնէ միւֆէթթիշլիկինտէ ալբնանվէ թաշ տէլէն նամբլա սաթբլմագտա օլաուղը պիտիրիլէն սուլարընն իճրա իթտիրիլէն թաշլիլաթ նէթիճէսինտէ թաշ տէլէն սուհու օլմտոզը թէպէյեիւն իթմիշ օլմասընա պինաէն, պու սուերն մէվճուտընընն տէրնայ տէօքտիւրիլմէսի լիզզումունընն Հբֆգիւլզբշէհէի ումումիեէ սէրմիֆէթթիշլիեինէ վէ մէրգում Եօրկի Ավրամիտի հագգընտա մուամէլէի մուգթազէի գանունիեէնինին իֆատը վիճուպինին Շէհր էմանէթի ճէլիլէսինէ իչար օլունտուղը մէքտաթիպը ասքէրիէի Շանանէ նէգարէթը ճէլիլէսինտէն պիտիրիլմիշ տրր։

ՆԵՐՔԻՆ

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ.— Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, առջի օր, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Նոյնպէս Աւստրահունգարիոյ դեսպան Պ. Բալիչ, ռուսական դեսպանատան Ա. Թարգմանը և Րէժիի ընդհ. անօրէն Մ. Բամպէր յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Իսկ Շուէյցարիոյ դեսպանը կոմս Սթէնպոք ալ, իր արձակուրդով մեկնումին պատճառով, տեսակցութիւն ունեցած է Մեծ-Եպարքոսին, Պետական Խորհրդոյ նախագահին, Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԳԵՐՄԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ.— Գերման դեսպան Պ. ֆոն Պիպէրշթայն իր Ա. Թարգմանին հետ, առջի օր, Մեծ-Եպարքոսին, Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարին, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշայի եւ Կայս. Պալատան արարողական Իպրահիմ պէյի՝ Վիշէլմ կայսեր կողմէ շնորհուած պատուանշանները յանձնելու գնաց։

ՍԷՆ-ԼՈՒԻ մատուռին մէջ երէկ առտու Մարթինիքի աղէտեալներուն համար հոգեհանգստեան պաշտօն և հանդէս կատարուեցաւ որուն ներկայ էր նաև ֆրանսական դեսպանը։

ԹԱՍՈՍԻ քայմաքամ էմին փաշա իր պաշտօնատեղին հասեր է ուրտեղին հասարակութեան առջեւ Վեհ. Սուլթանին Ֆերմանը կարդացուեր է։

Կայս. ֆերմանին ընթերցումէն վերջ ժողովուրդը եկեղեցին ժողուեցաւ ուր աղօթքներ կարդացուեցան Վեհ. Կայսեր կեանքին և արեւշատութեան համար։

ՊԱՂ ՕԴԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Ինչպէս արդէն գրած էինք Մ. Ժօրժ Պէյքը Պոլսոյ մէջ պաղ օդի մթերանոցներ հաստատելու արտօնութիւն խնդրած և ստացած էր։ Ահաւասիկ այդ պայմանագրութեան մանրամասնութիւնը։

Արտօնատէրը կը խոստանայ կայսերմանիթուական սկսեալ 3 տարուան մէջ գործարաններ հաստատել ինչպէս նաև մէկ տարուան միջոցին Անանուն ընկ. մը կազմել որուն կեդրոնը Պոլիս պիտի ըլլայ։

Շինութեան նիւթերը և մեքենաները մաքսէ զերծ պիտի ըլլան։

Ընկերութեան անձերը և անշարժ կալուածները բոլորն ալ օսմ. օրենքներուն հետ տուրքերուն պիտի հպատակին։

Ապրանքները պահելու համար սահմանուած գիներն են.

Միսին քիլօկրամը մէկ ամսուան համար 20 փարա. կեռաս, ելակ, դեղձ, ծիրան, բալ, խաղող և այլն մէկ քիլօկրամը 11 ղրուշ ամիսը. միւս պտուղները 30 փարա կանանչեղէնները՝ բացի լոլիկէն (ամամթէս) և «գրվերճը՝ սալաթասը»էն 25 փարա, իսկ այս վերջինները 40 փարա. ձուկ, միտիա ևն. 40 փարա. «սթրիթեա»ն 30 փարա. հաւկիթ, կարագ, պանիր, հաւեղէնն և որսեղէնն 40 փարա. կալի և բուրդ 5 ղրուշ. գորդ և կապերտ 3 ղրուշ։

Այս ամէն գիներուն վրայ հարիւրին 20 զեղչ մը պիտի ըլլայ՝ զինուորական հիւանդանոցներուն և կառավարութեան ապրանքներուն համար։

ԴԵՂԱՐԱՆԻ ԲԱՄՊԱԿՆԵՐԸ.—Մաքսի քիմագէտները քաղաքային բժշկական խորհուրդին համաձայնութեամբ քննած են Ֆրանսայի մէջ տրուած այն որոշումը որով դեղագործները կ'արտօնէ հարիւրին 4 կամ 5 խոտ պարունակող բամպակներու վաճառումը։

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ միջազգային համաժողով մայիս 29ին բացուեր է Բեդերսպուրգի մէջ նախագահութեամբ Բիշթէր զօրավարին։

Պերլինի ներկայացուցիչը ճառ մը խօսեցաւ բոլոր պատուիրակներուն փոխարէն։ Այրի Զարուհին 100000 ռուբլի նուիրեց։

Համաժողովը 5 օր պիտի տեւէ։

ԺԱՆՏԱԼԽՏ.— Թուխի մէջ մայիս 30ին 1 դէպք, 31ին 2 դէպք։

Մէտինէի մէջ 7 օրէ ի վեր ոչ մէկ դէպք։

ՏՈՒՐԲԵՐՈՒՆ ԳԱՆԶՈՒՄԸ.— Եբէկ առտուան «Իքտամի» մէջ կը կարդանք։ Բ. Դուռը տեսնելով որ այս տարուան մարտ ու ապրիլ ամիսներուն գանձումները անցած տարուան նոյն ամիսներուն գանձումէն շատ պակաս են, և այդ պարագան կը վերագրուի ելմտական պաշտօնեաներու պարտականութիւններուն ու իրաւասութիւններուն ընդարձակման, մանաւանդ նկատելով որ ելմտական պաշտօնեաները կրնան անհոգութիւններ գործած ըլլալ, որովհետեւ գանձումներուն այդ պակասը քանի մը նահանգներու և գաւառներու մէջ միայն պատահած է։ հեռագրով հրաման տուաւ բոլոր նահանգներուն որպէս զի, տուրքերու գանձումին մեծ խնամք տարուի և ելմտական պաշտօնեաներուն հարկ եղած ազակցութիւնը ընծայուի, ինչպէս նաև անհոգութիւն ցոյց տուող պաշտօնեաները պատասխանատու ճանչցուին։

ՀՈՒՆՁԳԻՐԵՐԸ.—Նահանգներէն առնուած լուրերը՝ հունձքերու մասին նպաստաւոր կը խօսին։ Միւս կողմէ ալ Ֆրանսայի մէջի ցուրտը հունձքերուն վնասած ըլլալով ապրանքներու ազդելուն հաւանականութիւնը կայ։

—Մարմարայի եզերքներուն այգիները թէեւ առատ արդիւնք չպիտի տան, այս տարի սակայն տեսակը ազնիւ պիտի ըլլայ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ելմտական 1314 տարուան— հաստատուելէն ի վեր 10րդ տարեշրջան—հայտնուցեալ հրատարակուեցաւ։ Մինչեւ 1314ի վերջը երկրագործկն. պանքան ունի 434 ճիւղեր, որոնց 65ը՝ նահանգներու ու գաւառներու, 369ը՝ գաւառակներու կեդրոններուն մէջ։ Մինչեւ 1314 վերջը նոյն պանքային բոլոր ճիւղերուն դրամագլուխն է 316,311,499 ղրուշ, իսկ երկրագործներէն ունեցած առնելիքը՝ 266,740,808 ղրուշ, որով դրամագլխին հարիւրին 84ը՝ փոխառներուն վրայ կը գտնուի։ 1313ի հետ բաղդատելով հարիւրին մէկ առաւելութիւն մը կայ։ Պանքան նաև 1314 տարուան մէջ 2,209,336 ղրշ. փոխառած է երաշտութենէ, ողողումներէ և ևն. վնասուած երկրագործներու առանց կալուած ևն. աւանդ առնելու այլ այդ երկրագործները փոխադարձ

մանաւանդ՝ Զանկիպարի երկրին մէջ, կարեւոր մրցակից մը կը համարուի։ Տեսնենք թէ պիտի իրականանա՞յ Ալպիոնի այն երազը որ՝ կը պահանջէ թէ բոլոր ափրիկեան վաճառականութիւնը իրեն ձեռքին մէջ ամփոփուի։ Արդէն քիչ ատենէն Ափրիկէի հիւսիսէն մինչեւ հարաւհասնող հեռագիրն ու երկաթուղին կանոնաւոր հաղորդակցութիւններ պիտի հաստատեն և հաւանակարար Եօհաննէսպուրգ քաղաքը՝ շրջապատեալ Վիթվաթէրսրանդի հանքերէն, Բոչէսթրոմէն։ Բրէթորիէն և Քիմպէրլէյէն Ափրիկէի ամէնէն վաճառական քաղաքներէն մին պիտի ըլլայ։

Գալով Մէսիլ Ռոսոսի երազին, «Ափրիկէի Ափրիկեցիներուն, այսինքն Ափրիկանէրներուն», դեռ յայտնի չէ թէ երկրորդ Քանատա՞ մը և կամ Աւստրալիա մը պիտի ստեղծուի Հարաւային Ափրիկէի մէջ, թէ Հնդկաստանի նման ուղղակի բրիտանական կեդրոնային կառավարութենէն կախում ունեցող երկիր մը։ Այս կէտերը որքան որ ալ ապագայի խնդիրներ կազմեն, աստիճան մը պիտի լուսափանուին երբ թերթերը մեզ հաղորդեն հաշտութեան պայմանները։ Նախկին Պօէր հանրապետութիւնները սակայն ամէն պարագայի մէջ չպիտի հալին բրիտանական խմորին մէջ, և ձգելով մէկտեղ պատմութեան էջերուն մէջ անմահ յիշատակներէն մին, Հարաւային Ափրիկէի մէջ ալ, ապագային, քաղաքակրթութեան ամէնէն աւելի զօրաւոր տարրերէն մին պիտի ըլլան և մեծ դեր պիտի ունենան անշուշտ այնքարիս այդ մասին վերջնական ճակատագրին որոշմանը մէջ։ Ա. Տ. Մ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹԻՒՆԸ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Բարիզ Մայիս 29.— Բեթերսպուրգի ֆրանսական դեսպան կոմս Մոնթեպելլո՝Մ. Լուպէի ուղեւորութեան մասին հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրեր է «Էքս տը Բարի» թերթին թղթակցին։

«Զարը և Զարուհին խիստ գոհ մը նացին Մ. Լուպէի այցելութենէն, և ու է համակրական ցոյց չխնայեցին հաճելի ըլլալու համար Ֆրանսական նախագահին։ Կ'արժէ նաև յիշել մարկայսրուհւոյն ընթացքը, որ ամէն կերպով սիրալից եղաւ։ Դիւանագիտական տեսակէտով այդ այցելութիւնը անգամ մը ևս ի վեր հանած է երկու երկիրներուն ուղղութեան նոյնութիւնը՝ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, թէեւ յայտնի է որ Ֆրանսա իր դաշնակցին չափ շահակից չէ։

Պէտք չէ որ արգելքներ յարուցուին ռուսական կառավարութեան դէմ Մանչուրիոյ և Քորէայի մէջ։ Ռուսիոյ իրաւունքները արդէն հաստատուած են Ճաբոնի և Անգլիոյ կողմանէ։

Այդ կարգի խնդիրներու մէջ Ֆրանսա իր բոլոր ազդեցութեամբ կ'օգնէ Ռուսիոյ։»

ՔԱՆԱՏԱ ԵՒ Մ. ԲԷՐԲՈՆԷ ՄՕՐԿԱՆ.—Մոնռէօզ Մայիս 29.— Այսօր հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, հետեւեալը յայտարարեց երեսփ. ժողովին մէջ։

«Քանատա երբէք թոյլ չպիտի տայ որ Մ. Բէրբոնէ Մօրկան ստանձնէ երկրին քաղաքականութիւնը և կամ երկաթուղիի շինութեանց ուղղութիւնը. եթէ մեր երկաթուղիները ծախու առնելու ըլլայ, պէտք է գիտնայ թէ, մենք ուրիշ նոր ուղիներ շինելու չափ հպարտ և հաստատամիտ ենք։»

Մ. ՀԱՆՕԹՕՐ ՃԱՌԸ.— Ֆրանսայի նախորդ արտաքին գործոց նախարար Մ. Կապրիէլ Հանոթօ՝ հրաւիրուած ըլլալով Մարսիլիոյ աշխարհագրական կաճառին հիմնադրութեան 25երորդ տարեդարձի հանդէսին, հետեւեալ շահեկան ճառը արտասանեց միջազգային վաճառականութեան յառաջդիմութեանը մասին։

«Կ'արժէ դիտել որ Մարսիլիոյ վաճառականութեան այս ատենաշրջանը պէտք վիճակը՞ ճիշդ Սէն Կոթարի թիւնէլին բացման միջոցին կը պատահի։ Միմիայն թիւնէլին աշխատութիւններն ալ քիչ ատենէն կը լրանան։ Երկուքն ալ փոխադրութեան տեսակէտով մեծ փոփոխութիւններ առաջ բերած են, ժամանակին Մարսիլիոյ ճամբով կատարուած փոխանցումները այսօր տարբեր միջոցներով կը կատարուին։ Նախ պէտք է գիտնալ թէ, Արդիսպերիական գիծը Մարսիլիոյ համար ամէնէն մեծ մրցակիցն է, որովհետեւ, այդ գծին շնորհիւ 18 օրերուն մէջ կարելի է Եւրոպա փոխադրել Ճաբոնի, Չինի և Ծայրագոյն Արեւելքի բոլոր ապրանքները։

Այդ մրցումներուն դէմ, Մարսիլիոյ նաւահանգիստը իր դիրքը կարենալ պահելու համար չոգենաւային նոր ընկերութիւններ ստեղծելու է։ Եւ մոռնալու չէ որ Եւրոպական շատ մը երկիրներ, մանաւանդ Աւստրիա և Գերմանիա, նոր ջրանցքներ շինել տալով, առեւտուրը դիւրացնող ցամաքային նոր միջոցներ ստեղծած կ'ըլլան։ Կեդրոնային Եւրոպոյ երկիրները այդ ջրանցքներուն շնորհիւ կը մշակեն իրենց առեւտրային յարաբերութիւնները Սպանիոյ և Բորթիւկալի հետ։ Երբ այս վերջին երկրին մէջ ալ որոշուած գիծերը շինուելու ըլլան, պէտք է հաւատալ թէ՝ ցամաքային Եւրոպոյ վաճառականութիւնը արտասովոր բարգաւաճում մը պիտի ունենայ։

Սուէզի ջրանցքին բացումը Եւրոպոյ առեւտրական յառաջդիմութեան խիստ կարեւոր ծառայութիւններ մատուցանելով մէկտեղ, մանաւորաբար Մարսիլիոյ բարգաւաճմանը տեսակէտով մեծ դեր ունեցաւ։ Սակայն տարակոյս չկայ թէ՝ նոր երկաթուղւոյ գիծերը այսուհետև այդ ջրանցքին ամէնէն աւելի ուշադրութեան արժանի մրցակիցները պիտի ըլլան։ Ինչպէս ըսինք, նաւային նոր գիծեր ստեղծել պէտք է ապահովելու համար Մարսիլիոյ ծովային վաճառականութեան ապագան։ Ամերիկայի հետ տեղի ունեցած առեւտրական շարժումները կրնայ այս մասին ընդարձակ ձեռարկներու միջոց ըլլալ։ Բայց յայտնի է թէ՝ Ամերիկացիներուն առեւտուրի մէջ ցուցուցած հաստատամտութիւնը կ'ապահովէ Բանամայի ջրանցքին բացումը. տասը տարիէն նուազ ժամանակամիջոցի մը մէջ, Խաղաղական Ովկիանո

ձաթար իրարու իբրեւ երաշխաւոր առնելով։ Պանքան իր հաստատութենէն՝ 1305 տարիէն մինչեւ 1314, փոխառուութիւն ըրած է 600,548 հոգիի՝ 574,574,143 ղրշ. տալով։ Պանքային 1314 տարուան զանազան հասոյթներն են 13,705,685 ղրուշ և ծախքը 7,106,772 ղրուշ։

ԵՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին ոչխարի տուրքը այս տարի, նախորդէն 233,448 ղրշ. աւելի եղած է։

ՍԵՐՊԻՈՒ կառավարութիւնը, ելմացոյցի հաւասարակշռութիւնը ապահովելու համար դիւանագիտական քանի մը պաշտօնեաներ դադրեցուց, որոնց մէջ են Բրիզրէնտի ընդհանուր հիւպատոս Մ. Եավիչ Բրիսթիչը, Պոլսեպանատան քարտուղար Մ. Միլան Աբսթոլովիչը և Սվէթոլիք եաքշիչը։ Սոֆիայի ընդհանուր հիւպատոսարանին քարտուղար Մ. Պոչքօ Զուաք—Անթիչը, են։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա մայիս 18ին ընդունուեր է Խէվիին կողմէ։

ԽՈՉԱԿԸ.— Ամէն կողմէ առնուած լուրերու նայելով օդերը նպաստաւոր են խոզակներու համար։ Մեռաքսի գինը եւրոպական հրապարակներու վրայ կայուն է։

ԽՏԻՎԻՆ մայրը, ուրբաթ օր ճաչեց կայս. Պալատան հարէմին մէջ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ.— Մեծ—թիւաբերոյ նկատողութեան առնելով Պոլսոյ մէջ հաստատուելիք առեւտրական Սակարանին ընծայելիք օգուտները, գրեց Պեսական Խորհուրդի նախագահին և այդ Սակարանին կանոնագրին շուտով պատրաստուիլը խնդրեց։

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ «Լոյսի» չոգենաւային ընկերութեան ընդ. Ժողովը, որ չորեքշաբթի օրը գումարուեցաւ Թրիէսթէի մէջ, ընդունեց վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը, որով 1901 տարուան շահն է 1,038,153 քուրոն և 42 քուրոն շահաբաժին պիտի բաշխուի։ Ընկերութեան չոգենաւները նոյն տարին փոխադրեր են 281,099 ճամբորդ և 11,068,023 կենդիներ ապրանք։

ՄԱՀԱՅՈՒԹԱԿ.— Կ. Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ մայիս 11էն 18ի շաբաթուան մէջ պատահած մահերու թիւն է 227. որոնց 143ը իսլամ 73 այր 70 կին, 62ը՝ քրիստոնեայ, 35 այր 27 կին. և 22ը՝ հրեայ, 12 այր 10 կին։

ՀՍՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Ապտիլպաշը էֆ. մենաշնորհ խնդրած էր Պէրութի, Այնտէպի և ուրիշ տեղերու մէջ հացի գործարաններ հաստատել՝ եւրոպական մեքենաներով հայ պատրաստելու համար. Զեռնհաս պաշտօնարանը մերժեց ուզուած մենաշնորհը, վասն զի փուռերուն պիտի մնասէ այս ձեռնարկը. ուստի յայտնեց անոր թէ կրնայ միայն արտօնութեամբ մը գործարան հաստատել ուզած տեղը։

ԿԱՂԻՆԵՐՈՒ ոստիկանութեան գումարէր կարգուեցաւ Թէբէ Պաշի գումարէր Նիազի պէյ, որուն յաջորդեց Արապ Ճամիի (Ղալաթիա) գումարէր Ահմէտ Խուլուսի էֆ.։

ՇՈՎԻՆ ՄԵՋ ԱՂՋԻԿ ՄԸ.— Ինչպէս երէկ գրած էինք, Գուրուչէշմէի բացերը աղջկան մը դիակ գտնուած էր։ Կը կարծուի թէ այդ դիակը անցածները Օրթագիւղէն անհետացող Հելլէն սպասուհին եղած ըլլայ։

ՁՆՔՈՒՇԻ հրդեհէն այրած խանութներուն վերաշինութիւնը աւելի կանոնաւոր կերպով կատարելու համար, Տիարպէքիրի կուսակալը գրեց Մատէնի կարավարչին որ գաւառին երկրաչափը հոն ղրկէ։

ՏՂՈՅ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Տղոց տարափոխիկ հիւանդութիւնները կը շատնան։ Գարթալի մէջ հարանիթէ նոր դէպք մը պատահեցաւ։ Մալթեբէի մէջ ալ երեք տղաք կարմրախտէ վարակուած են։ Փաշապահչէի յունական վարժարանը տասերկու օրուան համար փակուեցաւ, վասն զի մայիսի սկիզբէն ի վեր վեց տղաք բռնուած են հարանիթէ։

ՋԱՂԱՅՔ.— Ամասիոյ Զէյթիք ասնուն տեղը Թոզիկեան եղբայրները Չաղջք մը պիտի հաստատեն, որուն համար Եւրոպայէ բերուելիք գործիքները մաքսէ ազատ պիտի ըլլան։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ և ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷԻ Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ ճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի։

ՎԷՃ ՄԸ.— Առջի օր, Ունգարան, քէփէքճի փողոց, մէկ տունի մէջ բնակող Եուսուֆ և Ալի անձերը վէճի մը բռնուելով, Եուսուֆ մահճակալի երկաթով իր ընկերը ծանրապէս վիրաւորեց։

ԱՆՈՒՇՆԵՐ ԸԼԼԱԾ.— Շաբաթ գիշեր Հայատար—Բաշայի մէջ լաւ մը գըլուխին տաքցնելէնք երկու չէ պէյեր երկու չէրէն մատաներ, կառք մը կը նստին և Ֆէնէրպաղչէ երթալու համար կը սակարկեն։ Հոն հասնելով երբ իրենց հանգիստին համար.... պանդոկին մէջ տեղ չեն գտներ, դարձեալ նոյն կառքը կը նստին և Գուրպաղբը տերէ կուգան։ Հոն եկած ատենին այս երկուքը չիք միւսիները ճէնթլմէնավայել առատաձեռնութեամբ կառապանին վարձքը... չեն վճարեր։ Որու վրայ վէճ մը կը փրթի, ոստիկանութիւնը կը հասնի և ամէնքը մէկկնց այդ զուարթ զոյգերը պահականոց կ'առաջնորդէ։ Տեղը չէ՞ ըսել «անոյշներ ըլլայ...»

ՆՈՐ ՍՄՐՂԱՆՑՑԻ ՄԸ.— Անշուշտ չէ մոռցուած Սմրղանցցին անօրինակ այցագինը. այս անգամ ալ Քըզըլ—Թոփրաքի մէջ խավազութիւն ընող Ահմէտ աղա, շաբաթ օր հաճելի գիշեր մը անցնելու համար Դալաթիա եիւքսէք Գալաբրբրմ, Ասքասէքին հանրատունը կ'երթայ և հոն գեղանի Մարիին հետ «հաչիւբը կարգադրել»է և մեկնելէ ետք կ'զգայ թէ դրամապանակին մէջ գտնուած 33 ֆրանսական, 8 օսմ. ոսկիով 2 հատ 500 ֆրանքնոց ռումանական թղթադրամները թռեւ են առեր։ Այս խոշոր կորուստէն խելայեղ, ոստիկանութեան դիմած է Ահմէտ աղա, քանի մը միլիոն անգամ զղջալով հաճոյքի նպատակաւ հոն երթալուն համար։ Մարի յայտնած է թէ ոչ է տեղեկութիւն չունի գողութենէն. քննութիւնները կը շարունակուին,

ՂԱԼԱԹԻՈՑ մէջ սրճարարութիւն ընդՀատոքի անցած գիշեր իր խանութը եկող Իսմայիլ անուն նաւավարին 75 ղրուշը թէեւ գրպանել կ'ուզէ բայց կը ձերբակուի։

ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ՄԸ։—Եէնի Մահալէի Ս. Մարիամ եկեղեցիին մէջ առջի օր ջերմեռանդ հաւատացեալ մը եկած էր, որ... բազկատարած կ'աղօթէր՝ քովինին գրպանները խուզարկել չմոռնալով։ Բակահասը ձերբակալուեցաւ։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՈՃԻՐ.— Անցածները պատմած էինք թէ Բուսբքլբի մէջ գնչուհի մը վիրաւորուած և մեռած էր։ Եղած հարցքննութիւնները բան մը չեն յայտնած տակաւին, մեռեալին հայրը և ամուսինը կը շարունակեն անտեղակ երեւիլ իսկ մեռեալին կեսուրը կը յայտնէ թէ հարսը իր զաւկին հետ ըրած մէկ կռուակին հետեւանքով վիրաւորուած է։

ԿՈՒԻ.—Գատգիւղ բնակող Նազիֆ և Իսմայիլ կռուի բռնուեցան ծխախոտի դէսերէն Հիւսէյինի, Մէհմէտի և Իպրահիմի հետ՝ ծխախոտ փախցնելուն պատճառով։ Մագասանենգները թէեւ հրազէն քաշած ու ծեծած են տէսերը սակայն ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով ձերբակալուեցան։

ԱՐԿԱԾ.— Եէնիգիւղի մէջ առջի օր 7 տարու տղայ մը պարտէզին վրայ նայող թաղացուն խաղցած ատեն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով 5 արշին բարձրութենէն վար ինկած և գլուխը վնասուած է։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ Հանրաէջոպէնի նոր շրջանի 20րդ թիւը, որ իր սովորական հրահանգիչ ու շահեկան նիւթերէն զատ զարգարուած է նաեւ հանգուցեալ Վսեմ. Պօղոս էֆ. Պառնասի և իր յոյժ ողբացեալ Լուկիա դստեր լուսանկարներովը՝ կենսագրականներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խստն Ժողովին յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուան նիստին օրակարգին գլխաւոր խնդիրն է նպաստից Ցանձնաժողովի վերակազմութիւնը։

—Ճարտարապետ Գրիգոր էֆ. Մելիտոսկան՝ Գալֆայեան Որբանոցի շէնքը քննելով, նորոգութեան ծախքը և յատակագիծը ներկայացուցած է Ս. Պատրիարքին։

—Գուրկազի Տ. Գարեգին քահանան իր պաշտօնին անվայել ընթացքի մը մէջ գտնուելուն համար բողոքներ են իր նկատմամբ Պատրիարքարան, սպառնալով որ եթէ Ազգ. Վարչութիւնը չպատժէ քահանան, տեղին դատարանին պիտի դիմուի։

—Կարինի երկրաշարժէն արկածեալներուն ի նպաստ Պոլսէն ղրկուած գումարը չպիտի բաւէ եղեր տեղին եկեղեցիին, վարժարանին և ազգ. ուրիշ շէնքերու նորոգութեան, որոնք 3,000 ոսկիի պէտք մը ունին։ Պատրիարքարանը մտադիր է նպաստին ամբողջ գումարը չենթիւններուն յատկացնել։

—Ինչպէս գրած էինք արդէն, ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆ. որ Խարբերդի մէջ Սանասարեանի համար հաստատուելիք շէնքին տեղը քննելու և ուսումնասիրելու պիտի երթար. երկէ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէ։ Խարբերդ Մելիտոսեան էֆ.ի պիտի միանայ նաեւ Սանասարեանի ուսուցիչներէն Դ. Ճիյէրճեան էֆ.։

—Դումբարաւի Զորս միացեալ թաղերու Աղքատախնամի տնօրէն խորհուրդը իր շրջանը լրացած համարելով, —զոր ո և է Աղքատախնամ մարմնի մը պատիւ բերելու ատիճան փայլուն գործունէութեամբ մը բոլորեց. իր մատակարարութիւնները ամէնէն գեղեցիկ եղանակով գործադրելով և առաջ բերելով հասոյթ մը՝ որ նախորդ տարուանին կրկինն է, — կը պարտաւորի իր հրաժարականը տալ, տեղեկագրին հրատարակութենէն անմիջապէս ետքը։ Միայն թէ Տնօրէն Խորհուրդը իր տեղեկագիրը հրատարակութեան տալու համար, վերջերս տրուած թատերական ներկայացման համար իր իսկ ձեռքով կազմուած մասնաժողովին հաշիւներուն ներկայացման կը սպասէ. ինքն ալ զանոնք իր միւս հաշիւներուն հետ, ներկայացնելու համար Հիմնադրաց Ժողովին։ Կը յուսանք թէ Մասնաժողովը առանց յապաղելու կը փութայ տալ այդ հաշիւները՝ զորս պէտք էր որ մինչեւ հիմա տուած ըլլար արդէն։ Բնենք նաեւ այս առթիւ թէ թատերական ներկայացումէն իբր զուտ հասոյթ 100 ոսկիի գումար մը գոյացեր է։

—Պատրիարքարանէն Վանայ վիճակին Ազգ. որբանոցներուն ղրկուած նպաստները տեղը հասեր են։ Մայիս 2ին Խան Ժողովի հրաւէրին վրայ Տ. Ստեփան Ծ. Վ. Աղարեան որ օգտակար ըլլալ բաղձացող և գործունեայ վարդապետ մըն է վիճակին Առաջնորդարանը իջաւ Ս. Պատրիարքին հրահանգին համաձայն։

—Ցաւով կը ծանուցանենք թէ Մրքայել էֆ. Ցակոբեան մէկ քանի օրէ ի վեր թոքատապէ կը տառապի և կը դարմանուի իր Պէշիկթաշի ամարանոցին մէջ։

—Տրապզոնի առաջնորդ Տ. Եղնիկ վ. Պապայեան չնորհակալութեան գիր մը ղրկած է Ս. Պարիրարք Հօր, իր առաջնորդական պաշտօնին կեդր. Վարչութեան կողմէ հաստատուած ըլլալուն համար։

—Խարիճիի հպատակութեան դիւանին նախկին պետ, Վսեմ. Օհան էֆ. Պաղտատլեանի մահը ծանուցած էինք։ Հանգուցեալին մարմինը անցած երեքշաբթի օր Լօզանէն ճամբայ հանուած է դէպի Փարիզ, ուր Բէր-Լաչէզի գերեզմանատան մէջ պիտի մնայ առժամապէս՝ մինչեւ ցնոր անորէնութիւն։

—Ակնէն կը գրեն մեզի.— Վերջին անգամ այցելեցի Առաջնորդ Տ. Գէորգ վ. Արալանեանի։ Առաջնորդարանը նոյնը չէր ինչ որ էր տարի մը առաջ, նորոգուած էր բոլորովին, ածոր պատերը զարդարուած էին Եւդոկիոյ և Ակնոյ վարժարանի աղջկանց ատեղնագործած նրբաճաշակ պատկերներով և շալերով. պատուհաններուն ժանեկաւոր վարագոյրները յորդ սպիտակութիւն մը կը մաղմզին սենեակին մէջ, որոնց վերի անկիւնը կը բազմէր Ն. Գեր. Տ. Գէորգ վ. Արալանեանը։ Տասնօրեայ նիստիս մէջ ներկայ գտնուեցայ ժողովներու՝ զոր Հայր սուրբը կազմած էր. ի մէջ այլոց կար աղջատախնամ ժողով մը որ ձմեռը աւելի քան հարիւր ոսկիի դրամ հաւաքելով տեղին աղգայիններէն, հոգացեր էր աղքատ աղաքը և կիները, իրենց նստած տուներուն վարձքն իսկ վճարելով հանդերձ։ Հոս տեղն է խոստովանիլ թէ Տ. Գէորգ վ. Արալանեանի քաղաքս ժամանումէն ի վեր զգալի բարեփոխութիւններ կ'երեւէր եկեղեցապատկան բոլոր հաստատութիւններու ու գործերու մէջ։ Դանդաղ ժամավաճառութիւն մը չընելու համար քաղաքին ամէն կողմերն ալ այցելել և Թովմայի աչքով ամէնքը տեսնել ու ապա գրել պարտք սեպեցի։ Աղքատներ կային հոս՝ որոնք ամէն օր Առաջնորդարանի դուռները շարուած կարեկցութիւն կը ժժէին, որոնց հոգերով միշտ պաշարուն էր Հայր սուրբը։ Տուներու մէջ կը տեսնէի աղջիկներ և կիներ որ պարապը չէին, կ'աշխատէին, ո'րը կտաւ կամ մանիա գործելով, ո'րը մանած պատրաստելով որն ալ կարով և այսպէսով քիչ կամ շատ հացագին մը ճարելու եղանակը գտած էին. անգործութիւնը չէր կըրցած բոյն դնել հոս, ամէն ուրեք աշխատութիւն, կ'երեւէր, ասոր համար է թերեւս որ ըսուած է թէ Ակնեցիին կաղը մինչ ի Պաղատատ հասած է։ Հետաքրքրական էր տեսնել աղջկանց վարժարանը ուր աւելի քան 130 աղջիկներ խտացած էին երեք սենեակներու մէջ ընդ հսկողութեամբ երեք վարժուհիի, որոնցմէ առաջինը Պոլսոյ Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանէն ընծայարար, Տիկին Յուլիանէ Շաքարեանն էր։ Այս աղջկանց վարժարանին վերնայարկը երեք դեղեցիկ կար, որոնց իւրաքանչիւրին առջեւ չորսական 9—10 տարեկան աղջիկներ փափուկ ձեռներով գեղեցիկ և նկարէն գորգեր կը հիւսէին։ Շնորհալի աղջիկներ, իրենց դիմաց վրայ ամօթխածութիւն մը կը նկարուէր երբ դուրսէն մէկը կ'երեւէր. հագուստներն պարզ, իրենք պարզ, քընքուշ ձեռքերուն արագ շարժումը կը յայտնէր թէ այլ եւս խակութիւն չունին այն արհեստին որուն համար վարդապետը մասնաւոր հոգ կը տանէր։ Ուրիշ տեղ մըն ալ շալագործութեան պարապողներ կային, տեսայ տանկի շալեր որոնք կը մրցէին պարսկային շալին հետ։ Գաղաքը որովհետեւ օրինաւոր բժիշկ չունէր, Տ. Գէորգ վարդապետ պատշաճ դատած էր Վսեմ. քաղաքապետին հաճութեամբ հոս հրաւիրել Տոքթէր Խ. Էֆէմիանը։ Կենացս մէջ ցարդ չհանդիպած մեր յարգելի տոքթէրին զարմանալի ճարպիկ գործողութեանը ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցայ. 12—13 տարեկան տղու մը միզափամփուշտէն տասը վայրկեանի մէջ 45—50 կրամ ծանրութեամբ հաւկիթի չափ քար մը հանեց, որուն ի տես հիւանդին դուռը լցուած էր երկսեռներու հոծ բազմութեամբ մը։ Այս պատուարժան տնտր մասնաւոր օրեր սահմանած է ուր կը դարմանէ առ ինքն դիմող բոլոր աղքատները ձրիաբար։ Կը շնորհաւորեմ իր մարդասիրական գործը հրապարակաւ։

— Կաթոլիկ Բաղդէացւոց պատրիարք Տ. Էմմանուէլ Թոմայի ի պատիւ, Տ. Էմմանուէլ Կ-Պատրիարքին կողմէ դիմաւորելու համար շոգեշոգենաւ գացած են անցեալ հինգշաբթի օր փոխ. Տ. Արիիարեան արք., Թէրզեան Պողոս եպսկ. և Ցովսէփ վ. Պարիկեան.

—Առջի օր ալ, կէս օրէ ետք, կ. Պատրիարքը բարի գալուստի այցելութեան գնաց Բաղդէացւոց պատրիարքին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ցառաջիկայ հինգշաբթի (23 մայիս) Տօն Համբարձման և 70րդ տարեդարձ հիմնարկութեան Ազգ. Հիւանդանոցի, Ամենապատիւ Տ. Մաղաքիա Սրբազան Պատրիարք Հայրն հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Հաստատութեանս Ս. Փրկչի մատրան մէջ ի հանգիստ հոգւոյ Պէդեեան, Տատեան, Պալեան և այլոց բարերարաց, և այս առթիւ հոգեւորապէս մխիթարել ընդհանուր պատապարեալները։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամ 11ուկէս, Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժամ 1։

(Կնէ.)

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՃՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

[ԹԱՍԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ]

ՕՍՄ. ԹԱՍԵՐԱԿԱՆ ԽՄԲԻՆ ԿՈՂՄԱՆԷ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՊ. Մ. ՄՆԱԿԵԱՆԻ

ԹԷԲԷ-ՊԱՇԷԻ ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՍՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Ցառաջիկայ Կիրակի, 25 մայիս 1902

Ի ՆՊԱՍՏ

Սամաթիոյ Երեմ Թաղերու

ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ

ՄՈՒՐԱՅԻԿ ԿԻՆԸ

Բարոյալից տառմ 5 արարով

ԴԵՂԻՆ ԶԵՌՆՈՑԸ

Խիստ ծիծաղաւարժ զաւեշտ 1 արար։

ՏՈՄՍԱՆՆԵՐԸ տրամադրելի են Աղքատախնամին գրասենեակը, անդամներուն քով, ինչպէս նաեւ ներկայացման օրը, թատրոնին կիչէին մէջ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

2 Ցունիս 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	101 60
Ռէժի		(Tab. Turcs)	323 —
Գոնսօլիա.		(R. Turque D.)	26 15
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	112 25
Պանք. Օթթ.		(Banque Ott.)	570 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	163 50

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՎԵՐՋԸ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿՆՔՈՒԱԾ

ՄԵԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 յունիս.—Լորտ Բիչնէր մայիս 31 թուակիր հեռագրով մը կը ծանուցանէ թէ Պոէրներուն անձնատուութեան պայմանները պարունակող պաշտօնագիրը, առջի իրիկուն, ստորագրուեր է, բոլոր պօէր պատուիրակներուն, Լորտ Միլնէրի և Լորտ Բիչնէրի կողմէ։

— (Պաշտօնական).— Բրէթորիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Բիչնէր, Լորտ Միլնէր և Պոէրներու ներկայացուցիչները հաշտութեան դաշնադրութիւնը ստորագրեր են, երէկ իրիկուն, Բրէթորիայի մէջ։

—Լոնտոնի մէջ Բրէթորիայի այդ հեռագիրը իմացուելուն պէս, լուրը մեծ արագութեամբ տարածուեցաւ ամբողջ քաղաքին մէջ։ Լրագիրները յաւելուածներ հրատարակեցին։ Ամէն կողմ ուրախութեան անկարագրելի ցոյցեր կատարուեցան։

ԲԱՐԻԶ.—Նոր Երեսփ. Ժողովը, այսօր կիրակի, կէսօրէն երկու ժամ ետքը, գումարուեցաւ ատենապետութեամբ երիցագոյն երեսփոխան Մ. Կիւսթով Թօլինի որ 1822 յունիս 1ին ծնած է։ Ատենապետին մէկ քանի խօսութենէն ետքը, առժամեայ դիւանին ընտրութեանը ձեռնարկուեցաւ։ Մ. Լէօն Պուրժուա 303 ձայնով ընտրուեցաւ ընդդէմ 267ի զոր ստացաւ Մ. Բոլ Տէշանէլ։ Մ. Մ. Էթիէն, երեսփոխան Օրանի, եւ Մորիս Ֆոնդեր ատենապետ ընտրուեցան։ Մ. Լէոն Պուրժուա ատենապետի պաշտօնը ստանձնելով շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովին՝ իրեն նկատմամբ եղած մեծ պատուոյն համար որուն բոլոր արժէքը կը զգայ. ըսաւ թէ Ֆրանսա պէտք է ինքզինքը երջանիկ համարէ Մ. Լուպէի՝ Ռուսիա կատարած բարեբաստիկ ուղեւորութեանը համար։ Ցայտնեց այն ցաւը զոր Ֆրանսա կը զգայ Մարթինիքի աղէտին համար։ Ցետոյ ժողովը փակուեցաւ իբրեւ սուգի նշան Մարթինիքի աղէտին։

— Հանրապետութեան նախագահը Մ. Լուպէ Մոնթէլիմար ժամանեց և մեծ խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն 2 Ցունիս.—Անգլիոյ Իտուարտ թագաւորը, իր ազգին ուղղած հրամանագիրի մը մէջ, Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին դադրելուն առթիւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ և կ'ըսէ թէ, հաշտութեան կնքումին հետեւանքով, քիչ ատենէն Անգլիական կայսրութեան կցուելիք տէրութիւններուն անցեալ բարօրութիւնը վերահաստատելու յոյսը ունի։

— Անգլիական թերթերուն մեծ մասը Պոէրներուն դիւցազնական ընթացքին մասին յարգանքով և գովեստով կը խօսին, թէպէտ կան թերթեր ալ որոնք կ'ըսեն թէ Թրանսվալի ինքնորդութիւնը պահպանելու համար քիչ մը աւելի խիստ վարմունքի պէտք կայ։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԳՈՐՍԱՍԸ

Էսն. Ուսմ. ոսկի ագչ. գաբ.	28—15½
» » էն եիւքսէք	28—19½
» » էն ալաղը	28—13½
Բուսմէլի չըմէնն. ագչմ գրնտ.	111—¼
» » էն եիւքսէք	111—¾
» » էն ալաղը	111—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—19
» Բ.	—91
Թրամվայ	5—40
Ժուբիանա	1—50
Օպլիկասիոն Թրամվայ	490—
Ասիւրանս	3—55
Գոբզոբասիոն	0—08.9
Գոմմէրսիալ	0—09
Լորիսմ	72—50
Պանք Նասիոնալ տը կրէդ	420—
Թրանսվասալ	160—
Բրխթըմ Թանվիլեթը	490—
Անասալը չըմ ագսիոնը	10—55

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. ասն	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—07
Մէթալիք	102—
Ինկիլիզ լիրասը	110—07
Ֆրանսըզ ալթունը	87—27
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ԳՈՐՍԱՍԸ

Լոնտրա 31 յունիս

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	97—43
Օսմ. էհամը գաբանտը	25—56
» » Բ	27—63
« » Գ	51—75
Օսմանլը Պանգասը	12—75
Մբարբ Տուչ. մութթահրութ	107—75
Պուլկար իսթիգրազը	88—
Գամպիս Բարիզ 3 այ վաստ	25—350
Թրանսվասալ	6—43
Շարթրէթ	4—09

Բարիզ 31 մայիս

Ֆրնս էսհ. 3%ֆր.	101—60
Եէնի Օսմ. էհամը գաբանտը	26—15
Բուսմէլի չըմէնտֆէրի	112—
Օսմանլը Բէժիսի էհամը	322—
» Պանգասը	570—
Գրիսի Լիոնէ	1045—
Իթալիա էհամը	103 – 35
Բաքորիթէ Թիւրք	—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթթոման	522—50
Սրանսեզ	79—30
Թրանսվալ	163—
Էժիպսիէն ինտիֆիէ	110—30
Շարթրէթ	103—

Գ Ա Մ Պ Ի Օ

Լոնտրա	110—12
Բարիզ 3 այ վաստէլի	22—35
Ֆիորէն Մանտա	21—80

Վիէննա 31 մայիս

Լոնտրա իւղերինէ գամպիս	240—20
Բուսմէլի չըմէնտֆէրի ֆր.	106—70
Օսմանլը Բէժի ագսիոնը	294—

Պերլին 31 մայիս

Բուսմէլի չըմէնտֆ. (մարգ)	111—50
Լոնտրա իւղերինէ գամպիս	20—330

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԵՐԻԳԱՍԸ (41)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱԹԸ

ՄԻԽԷԼԼԻՖԻ

ԲՈՒԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Ե.

ՄԱՐՔԻ ՏԸ ՊՈՆՎԻԼ

Ինչպէսֆալէթէ տիւչար օլտուղը զէման, քէնտիսինէ թէսէլլի օլմագ իւզրէ, տերունինտէ օյնամագտա օլան էվլատը վար իտի, եանի մուհապպէթը չէհվանդիեէսինի մուհապպէթը վէլէտիեէսի իլէ եէնէպիլիր իտի. լաքին թալիեին բէնչէի վախիմանէսի իլէ իքինճի տէֆա օլարագ եարալանմըշ օլան պու պու պիչարէ գատրն՝ արթըգ նէ պիր իւմիտ վէ նէ տէ ֆէրամուշ խաթըրլամագ իտի։

Նինա չալգըն պիր հալտէ աղրը պաշընը գալտըրտը։ Պէյնիեին գաբըշըգլըղը պիր ազ իզալէեէ պաշլատըղը վագթի էնտիշէսի տէ օ տէրէճէ զիեատէլէշտի։

Պիչարէ գատրնրն ագլը պաշընա կէլտիեի վագթի սէֆալէթինին տէրէճէի տէհշէթինին անլաեուպ, չունլարը։

գայթան կիպի օլան տուտագլարը ապրանտան մըրրլտանարագ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը։

«Ահ, էկէր պունը օ պիլսէ, խէյլա էտէր իտի, ա, էմնիմ, էմնիմ։

Գումարագալար Շարլ տը Պոնվիլէ Մագտիմին տէրտէթինի խապէր վերմէքտէ իտիլէր քի, պու անտէ մատմազէլ տը Լոնդրէ բէտէրինին էլինի էօբէրէք, քէնտի օտասընա կիթմէք իչունն, սիւրթէլէ սալօնատա սավուշար. պու ագամ Ալիս բէք սերպէսթ իտի։ չունքի օթէլտէ նէ զրեաֆէյթ վէ նէ տէ գալապալըգ վար իտի։

Կէնճ գըզ բիւր նիչէ օլուպ, բէնճիրէ-լէրի սօգաղա նազըր օլան օտասընա կիրտի. ատէէլէ պիր կիճէ գանտիլի եագուպ, բէնճիրէլէրտէն պիրինին էօնինատ պիր մասանրն իւզէրինէ վազ իտէրէք, հէեէճանլէ «պու ագամ կէլէճէք» տէեու մըրրլտանտը։

Վատ իթթիհի միւլագաթտա, պիրինճի տէֆա օլարագ խալէֆ իտէն նըշանլըսընը Ալիս պէքլէտի։ Աճապա նէ՞ օլտու։

Շիւպհէսիզ միհիմմ պիր չէյ վուգու պուլմուշ օլմալը, սէվմիեինէ գօշուպ կէլմէքտէն Մագտիմի նամսը պիր վուգուտթ մէնն իտիեօրտը։

Կէնճ գըզ բէք պիհուլուբր օլուպ, պու ատէմին սէպաթտան գօրդուսը արթմագտա իտի։

(Տէլամ)

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԵՄԻԶՏԷՆ ՀԱՄԻՏԻՑԵԵ ՖԷՍԼԷՐԻ

Սայէի Շահանէսէ Սթանպոլտա Ֆէրիքէօյիւնտէ թէխս իթմիկիմիզ «Համիտիյէ» ֆէս ֆապրիգասը մամուլաթը՝ Էվրոբա մալլարընտան գաթ գաթ իսթիւն վէ մէթին վէ զարիֆ օլտուղը կիսի, ֆիյաթճա տա էվվէն պուլունտուղը ճիհէթլէ. տախիլ մամուլաթմրզը ռէվաճընը թէէմին իթմէք արզուսրնտա պուլընան միւհթէրէմ էհալիսիզի էզէր ճիհէթ մէնմուն իթմէքտէ տիր. էսասէն մագասատրմզ միլլի սէրբոյմրզը տախիլէն իսալ իթմէք էճնէպիլէր իհթիյաճտան վարէսթէ գալմագ նօգթալարընա միւնհասը օլուպ, պու էմէլին հուսուլի իսէ, Էվրոբա մալլարընա հէր վէճհէլէ բիճհանիյէթի պիթթէնբիպէ սապթ օլան իշպու. մամուլաթը տախիլիյէմիզէ էհալիսի քիրմանը լայզգ օլտուղը տէրէճէտ բաղպէթ պոյուրմալարընա միւթէվագգրզի տրը. չայանը իթթիհար պիր միհէթ տախի ֆապրիգամզդ վուգուտ պուլան սաթրշտան 100 տէ 2 սինի եաղլմը սաաբը Շէհրիյարիտէն օյան Հիճազ չըմէնտքէրինէ մաէլմէմնունիյէ թէրբ իթմիշ օլտուղու կիպի, Տար իւլ Ամէղզիյէ 450, վէ Պրուսա Համիտիյէ Սանայի մէքթէպինէ 150 առէտ մա բիսկիւլ ֆէս իհտա իթմէք սուրէթիյլէ տէ իպարաը համիյէթէ մուվաֆֆագ օլմուշ տրը։ Ինչպու ֆէպէր եաղմուրան թէրտէն պօզուլմասրը կկպի, գալըպ տախի իսթէմէզ. ըսլանան ֆէպէրին աթէէ կէօսթէրիլմէյէրէք գուրուլարլմասը իմթար օլունը։

Զիյրտէ մուհարրէր մահալլէրտէ բիւսկիսիզ օլտուղը հալտէ, մագթու ֆիյաթլարա սաթըլմագտա տրը։

Իյի թիպէթլի զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 5 ղշ.,

Իյի հաբրլը զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 8 ղշ.,

Իյի իքի գաթլը զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 10 ղշ.,

Իյի սթրյալը զայէթ գուլլանըշլը ֆէս՝ պէհէրի 13 ղշ.։

Մահալը ֆիւրուխթը. — Սթանպոլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Քիւչիք Իսմայիլ Բաշա խանը ալիրընտա Ն. 17, Տիւրքէյէր արտարնտա Ն. 71, Ագսէրայտա Եէչիլ Թուլումպա մէյտանընտա Ն. 101, Շիշլիսէ Օսման պէյ կաղիսնօսը ճիվարընտա ֆապրիգամզդ Թանթանտա, Պէշիքթաշտա Ճատտէի Քէպիրտէ Տօգթ. Գրիսեան էֆ նին խանէսի Թահիրընտա վէ Իսկիւտարտա չարշըսի քէպիրտէ 44 նիւմէրօտա վէ Պալատ իսկէլէսինտէ 3 վէ 5 Ն։ մաղազալտտա սաթըլմագտա տրը։

Ֆէսլէրիմիզ գէրբլուպ պօզուլտուղը թագտիրտէ չիւպէլէրիմիզին հէր հանկըսընա միւրաճաաթ օլունսրտա, եէնի պիր ուսուլտէ մէճճանէն գալըպլանամաճաղը միւհթէրէմ միւլթէրիլէրիմիզէ իլան իտէրիզ։

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիկա՝ Բարիզին 1900 էքսբօզսիօնունտա 23 միտալէա իւէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նայլ օլմուշ տրը։

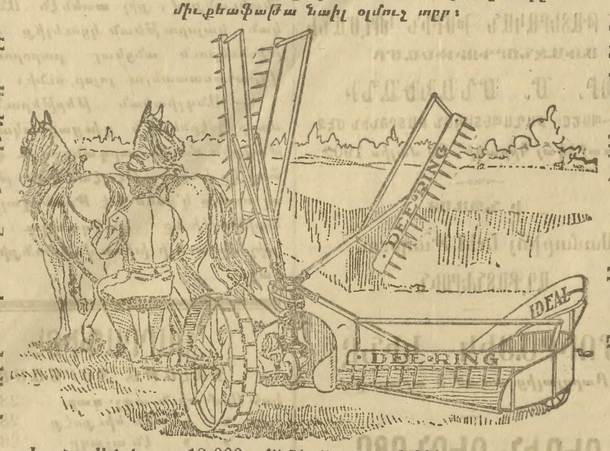

Պիչմէէ մախսուս ալէթի էտասրնտա տիրինկան իսալարը ու էտասրնտա գիրմէ ֆապրիգա պուլունտուղ ինչ պէօյիւկլիգի մարդեամն Քոմօ դէյտուգէր եոլզ

Եալնոյ Ամէրիգատա 12,000 ասէնտիէրէն պարա 9,000 ամէրիգա լար տրը։

1901

Իյիթէ եէնի պիր սարրա տուխսուլ էյլէտիք։ Միրուր իսէն զէման՝ չիմի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինանէն ալէյհ վուգուատը թարիխլիյէ սրբասընա գայտ օլունմուշ տրը։ պու տէվրին թէրագգիյատը՝ ալէյ ուսուլ չատանը հարբէթ պիր տէրէճէտ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իւէ պիլմէք ֆէվգ էյատ պիր թէթերագգը տէեմի մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարչ» նամ թրբան մաքինարընն իճատընտան պէրու պու անէ տէկին սանատթը մուհիմմէի մէզպուրէտ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանրն հէր պիր թարաֆրնտա էն միւհիմմ պիր մէվգը թութմուշ օլան ֆապրիգա՝ Տիրինկ վէ գուտրանիսաը օլուպ, իսալ էյլէտիւլ մաքինալարը սաթուն ալանլարրն հատտ ու հիսապը եօգ տրը։

Իսթէեէնլէրէ գաթալօկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէնտէրիրիզ։ Մէզվիւր տէֆթէրատ պիկմէտ մախսուս

«Իտալ Տիրինկ» նամ թրբան «Իտալ Տիրինկ» նամ թրբան
» » » օրագ պիկմէ » » » թրմրգ

կկպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարբմրզրն բէսմէրի մէվճուտ վէ իշպու մաքինալար՝ միւպալաղասրզ վէ ճիտտի սուրէթմէտ թարաֆրմրզտան թարիֆ իսիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարրն եէկանէտ տէքօզլիթօսը՝ Տէրսէատէթտէ Կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ լը մաղազալարտա, Մ. Սիանէյ Նովէլ վէ գումբանիսը տրը։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Երիտասարդ մը՝ հմուտ թուրք. և ֆրանս. լեզուներու, գիտական բոլոր ճիւղերու, և վկայեալ Պետական բառոր. վարժարաններէ, տրամադիր է այցելութեամբ դասեր տալու։

Դիմել Սմբատ Դաւթեան գործակալութեան, (Սիրքէճի, Հօրասանճեան խան)։

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Երիտասարդ մը հմուտ հայերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուաց և տոմարակալութեան և որգործի մէջ գտնուած է, պաշտօն կը փնտռէ առևտրական տան մը մէջ իբրեւ մնայուն կամ այցելու գրագիր —խիստ չափաւոր վարձատրութեամբ կը գոհանայ։ Դիմել Մերճան Զարչըսի Մարգարեան գրատուն։ 7—10

ԻԼԱՆ

Թիւճճարտան Բայտասճի օղլու Գօնսթանթինօսըն Բրօտրօմոս գիմմէթինտէ մանքիմտիկ օլան ալճաղընրն թէսվիյէսի իլուն Տէրսատտէթտէ Պալըգ Բազարընտա Շէյխ Մէհմէտ կէյլանի մահալլէսինտէ Բէնիրճի օսգաղընտա 9 նումէրօ իլէ մուրագգամ օլուպ ֆէվգինտա, իւչ օտա վէ միւշթէմիլաը սարիէի հավի սէնէվի ալիթիշ լիրա իճար կէթիրիր քեարկիր պիր պպպ զախրէճի մաղազասընտա 120 սէհիմ իսթիպարրյա մէտեունը մէրգումրն միւթէսարրքի օլտուղը եէտի պուչուգ կէտրիք հիսսէսինին ֆիրուխթը թաֆթը գարարա ալընարագ, պունտան ագտէմ մէվգրի միւգաեէտէեէ վազ իսիլտի քտէ Օսմանը լիրասը 100 ղշ. հրապը իւէ 5500 ղշ.տա թարիպի էօնտէսինտէ գալմշ վէ թարիխը իլանան իթիպարէն 31 կիւնէ եանի կէչէեէք հազիրանը բումինին օն սէքիզնճի սալը կիւնի սաաթ օնա գատար եիւզտէ պէշ զամմ գապուլ իսիլմէսի վէ զիբր օլունան եէվմ վէ սաաթտա սօն միւգաեէտէսի պիլիճրա գարարը գաթիսի վէրիլէրէք, թալիպի էօնտէսինէ կէչիրիլմէսի մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան վէ անտէկ սօնրա հէր նէ զամմ վուգուպուլուր իսէ գապալ օլունմայաճաղընտան, մէղբիւր հիսսէեէ 100տէ 5 զամմը իւէ թալիպ օլանլարրն վէ տահա զիեեատէ մալիմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին պէտէլը միւգաեէտէսինին էօչրինէ միւսավի բէյ ագէյսի իւէ պէրապէր միւտտեթը մէղբիւրէ զարիֆնտա Մահքէմէի Թիճարէթ իրրա տարէրսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ եէվմ վէ վագթը մէղպուրտէ դիբր օլունան մաղազա բիչկեահրնտա հազրը պուլունմալարը տաիրէի մէղքիւրէտէն իլան օլունուր։

18 մայիս 1318

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Բէյ Մէն Փաղց Պօն Մարշէ դէյ, 347

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը իրեւա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ ըերնի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենավերջին դրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց համար Զորեքշաբթի օրերը առաւօտէն մինչ ցորեկ։ 25—3

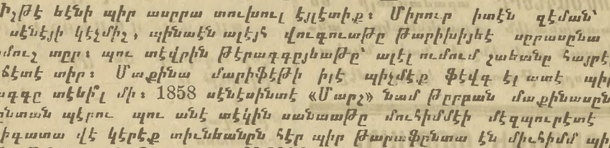

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓՍՔԻՐ առանց ՀԱՍԱԿԱՐ նիթեր պատուաստելու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գուշտոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵԾԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յանախորդաց և յանձնակատարներուն ԴՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՂՔ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեղծերէն զգուշացէ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՈՒՌԹԻՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոտը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերովս պատկուած, ամսական փորձակշռի, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան աներեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոտը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործատու, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-ի դասով միայն կարելի է սովրիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։ Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները ՅԷ կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիյէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտիի վճարուի իրր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրօշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը դիւցազներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերսկսումը պիտի յայտարարենք ընդհանուր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ.
վարժարանաց Բանկալթի.
14—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Տ՞Ր ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼՃԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԸ

ԽՈՒՍՈՒՍԻՍ

Կալաթատա Սանտրգճըլար Ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօյու թէտավիխանէսինտէ խասթալարը գապուլ վէ թէտավի իտէր։ Պէլ սօզուգուլուղունուն էն չէտիտ վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնատան ալալար զուհուր իսէն պիր չօգ իտարար եօլու իսէեթլերինի միւշթէհիր պուլունան ատքթէր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իւէ, հիչ աղրը հիսս իսթիրմէ քսիզին, ուզ միւտտեթ զարֆընտա թէտավի՝ իտէր։ Թէրէատիւտ իտէնլերտէն՝ իւէրէթի խասթալաբգալարընն չիֆասընտան սօնրա ալընապիլիր։

ՖՐԷՆԿի Ղաեեթ եէնի վէ էվրօքան ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի խասթալաբընը թամ մուվաֆագբյեէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4տէն 10ա գատար Կալաթատա Սանտրգճըլար Ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթէլի գարշըսընտա ամսաթը տինքեանը իւզէրինտէ, 97 օմէրօյու թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԵՄԻԶՏԷՆ ՕՍՄԱՆԻՑԵԵՏԷՆ ԵՐԳԱՆՄԸՇ ՎԷ ՖԻԼԹՐԷԼԷՆՄԻՇ Է՛Ն ԱԼԷԱ

ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէնէքչէ բաեիհլալը Օսմանը միւբէքքէպլերի վէ սաիրէ մուխթերիի կիրիտի Սըմէտ Շէվգը պէյ թարաֆընտան պու տէֆա իսթիթրա իսթէլէ «Ֆիլթրէ» ալէթի վասթաը իլէ, ուսուլը ֆէնէնիսի տախիրէճինտէ կըգանմըշ վէ սիւգրիմիշ վէ միտէեի իսկալ իտէեէք հէր նէվի մէվատը էճնէպիսէտէն արի վէ պէրի գրընմըշ խալիս վէ նէֆիս զէյթունն եաղլարը մէվգրը ֆիլթրանթա վազ օլունմուշ տրը։

Պունուն խիլաֆընը ֆէնէնէն իսպաթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաֆընտան 50 օսմանը լիրասը վերիլէճէկի տախի թէահհիւտ օլունուր։ Ինչու եաղլարն կէրէք նէֆիսէթինի վէկերէք ֆիսթճա էվվէնիյէթինի թէճրիպէ իթմէք իսթէնէն էրպապը մէզգա՝ տէրունինտէ աթիզ եարըմ գբէ զէյթունն եաղընը հավի վէ չիչէնին ազը մուխթերի կիրիտի Ամէտ Շէվգը մէօրի իլէ մէմհուր գաբաը չիչէլերտէն պէհէր ատտի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա տրը։

Եաղ իսկէլէսինուէ 29 նիւմէրօյու Նիգօյաքի Բաբատօրլուօնրն մաղազասընա միւրաճաաթ պույրուլմասը իլան օլունուր։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թենկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մամնոյն ֆոսֆորը, տեւական ակարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կարտին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը արագէ և դեռ այս կարգէ շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մացնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագետ Պիլէօն՝ Օ Վօ Լէ-Սիթրին Պիլէօն անուանեալ դեղ մը ծանրնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ Վօ Լէ-Սիթրին Պիլէօն Օ vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլէօնը որ ամէնէն ազդեղն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ուրիշ զավաճառներու քով։

Ա՞ՐԻՆՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍԻ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսէ Բլաս Վանսօմտա, 9 նօմէրօյու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐՔԷԹԻՒ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնէն մագպուզաքը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրյմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄԻՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաքը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իւէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իսէր

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանաը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տրը։

ՈՒԷՍԳԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՅԻ

1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարրն մէճմուլ ինկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ ագէյ վէ հասրլաթը սէնէվիյէ » » 1,250,000
Քեսմիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ » » 410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւմիլի ումումիսի. ԳԱՒՌԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահէճ Գարա, Անանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրլարտա իշկիի զար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տրը

ԻՆԹՈՒՐ — Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարրն սէրմայէսի հասրլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ռէսէթրընի 125 % տիր։ Իլթէ պու հագիգաթ Ուէսթերն բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթմիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տրը։

)(199)(

ԹՈՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷՐԵԱՐ»ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ՀԷՔ ՅՈՎՀԱՆՆԻՆ ԿԵՆԱՆԳԻ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԱՍ

ԺԲ.

—Ո՛չ ա՛ս, ո՛չ ա՛ն, ըսաւ տիկին Տագրեան՝ ամուսնոյն, քանի որ պատմութիւն մը կ'ընէք, պէտք է ճշմարտութիւնը կատարելապէս խօսիք որ պարոն տագրս ու տիկին տալս ալ անանկ գաղափար կազմեն մեր անցեալին վրայ, այդ բան թուականներուդ ես ո՛ւր էն, ամուսնանալու դիտումով մարդու համակրիլն ուր էր, հաւատացէք որ եղբայր մը միայն նկատած էի զինքը, մինչեւ մեր ամուսնանալու ժամանակը։

—Հասկցա՛նք, եղբայրս ու քոյրս ալ հաւատացին, յարեց Տագրեան, թողէք որ պատմութիւնս ընեմ։ Վարպետիս փեսայ ըլլալու գաղափարը բոլորովին նոր կորով ներշնչեց ինձ և սկսայ աւելի ջանքնուիրութեամբ փարիլ գործին։ Առաջ, թէեւ արտանց կ'աշխատէի, բայց ո՛և է գաղափար չունէի ապագայիս վրայ, հիմակ սակայն ամէն բան բացայայտ էր ալ. վարպետս՝ բացի աղջիկէն՝ ուրիշ մէկը չունէր, հետեւաբար իմ պիտի ըլլար անոր ամբողջ հարստութիւնը, գործն ու անունը։ Տարիներու ընթացքին մէջ հիմնովին բարեփոխուած էր վաճառատան վիճակը, առջի խանութպանը գոյութիւն չունէր այլ եւս, իմ զարգանալէս և Անգղիերէն ու քիչ մ'ալ Գաղիերէն սովրելէս ետք, դադրեցուցած էինք փոքրաքանակ վաճառումը և ուղղակի Եւրոպայէն ապրանք բերելով, մեծաքանակ կը ծախէինք։ Այս պատճառով մանիֆաթուրայի մեծ մթերք մը բռնել սիպտուած էինք, որմէ՝ թէեւ միշտ կը վախնար վարպետս, բայց ա՛լ գործին վարչութիւնը ձեռքս անցած էր և չէր կրնար սանձ դնել իմ յանդգնութեանս։ Պահպանողական էր ողորմած հոգին, չափէ աւելի պահպանողական և միշտ կ'ըսէր որ, «Մարդս դրամ գալուխին կէսը նեղ օրերու պահելու, կէսն ալ գործածելու է», սակայն իմ վարչութեամբս գործը ընդարձակելէ ետք, այն աւանդութիւններուն բոլորը ջուրի գնացին և հիմա մեր դրամագլխին քառապատիկը գործի մէջ մղուած էինք ակամայ։ Իրաւ է որ հրապարակին վրայ ամէնէն շատ գործ ընողներէն էինք, սակայն դրամական նեղութիւնն ալ անպակաս էր։ որուն համար դժգոհանքը սկսած էր վարպետիս կողմէ։

—Ես սանկ նեղ գործ չեմ ուզեր կը կրկնէր, երբ իմ դրամ ճարելու ճիգերս տեսնէր, մ'ողբ, կը վախնամ որ այս գործը տակն ու վրայ ընես։

—Շատ անիրաւ ալ չէ՛ եղեր, ըսաւ Գրիգորեանց, այդ չափ յանդգնութիւն։

—Հիմա ես ալ չեմ ըներ, բայց երիտասարդութեան մէջ բոլորովին տարբեր կերպով կ'ըլլայ մարդ։ Անհաշիւ ալ չէր սակայն իմ ան տաճնի ընթացքս, ուրիշ վաճառականներու մեծագոյն մասը վարպետիս պէս կը խորհէր և երկրոտ ընթացք բռնելով միշտ քիչ քիչ ապրանք կը բռնէին իրենց վաճառատան մէջ։ Մինչդեռ մեր քով ամէն տեսակը ճոխ էր և գրեթէ տիրացած էինք հրապարակին ու անընդհատ կը ծախէինք գոհացուցիչ չահերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Տարուէ տարի առաջ կը տանէի յանդգնութիւնս ու միշտ նոր ապարէզներ կը փնտռէի թէ՝ գնելու և թէ ծախելու։ Իմ այս խարխափումներուս մէջ պատայի երեք չորս կաղապար գտայ և գործարանատէրերուն հետ պայմանաւորուեցայ որ բացի մեր տունէն ուրիշին չկըրնան ծախել զայն։ Վարպետս՝ —իր բառով խօսելով— «ղով ղղեղով կը ծախէր մենաշնորհուած պատմները, որոնք կէս առ կէս չահ կը ձգէին։

Եափրագլի տոնավաճառին համբաւը լսած էի. առանկ առիթ մը չէի ուզեր ձեռքէ փախցնել. ապրանք ծախելու ամենամեծ կեդրոնն էր այս բանչէրը, որ, Զանկրիի մօտ, լեռան մը վրայ կը կառուցուի՝ մի միայն երեք օրուան համար ուր միլիառներով առեւտուրներ կ'ըլլան կանխիկ։ Բերնիս ջուրերը կը վազէր Եափրագլի առեւտուրին հրապուրիչ պատմութիւնները լսելով, բայց վարպետիս ընդդիմութիւններէն կը վախնայի։ Բանչէրը թէև աշնան կ'ըլլար, սակայն չորս հինգ ամիս առաջ ապրանքի յանձնարարութիւնները ընել պէտք էր գործարաններուն, օրինաւոր կերպով ներկայացուելու համար առնավաճառին մէջ։ Առիթ մը կը փնտռէի այս մասին վարպետիս խօսք բանալու. տարեգլխու հաշիւները պատրաստուած էին, զգլխիչ, հմայիչ հաշիւներ, գրամագլուխը կրկնապատկուած՝ եռապատկուած էր։ Վարպետս ակնոցը քիթը անցուց, ուշադրութեամբ զննեց զաւակս։ Ես ընաւ չէի խորհեր առանց փոխարինութեան մը վրայ, իմ ամբողջ ուշադրութիւնս Եափրագլի բանչէրի գրաւած էր, որուն մասնակցելու համար վարպետէս հրաման մը կորզելուն համար կը խորհէի, հետեւաբար անոր այս նակնակալ վեհանձնութենէն յանկարծակիի գալով, քարացած մնացի։

—Եկո՛ւր ձեռքս պա՛գ, զաւակս ըսաւ, արտասուելով, գործերուս մասին յանձնարարութիւն մը չեմ ըներ քեզ, բայց աղջիկս գիտես որ աչքերս է։ Կը փափաքիմ որ իրր նորապատկան աւանդ մը պահես զայն։ այնպէս վարուիս հետը։

Մինչեւ այն առեն վարպետիս արտասուելը չէի տեսած, հետեւաբար անոր արցունքները զիս ալ յուզեցին ու հեծկլտուքով պագի կարկառեցի ձեռքը։

Տիկին Տագրեան, հօրը դիշատակին յուզուելով սկսաւ արտասուել։

—Ինչո՞ւ տիկի՛ն, ինչո՞ւ, ըսաւ Գրիգորեանց դող ելլալով, ինչ կայ յուզուելու, փառք Աստուծոյ որ աղջիկը իր ձեռքով առանկ փեսի մը յանձնելիս է. երանի թէ ե՛ս ալ դո՛ւք ալ անչափ երջանիկ ըլլայինք՝ աղջիկ հարս ընելու պարագային։

(Շարունակելի)